

LIETUVA DRAUGE SU NATO SĄJUNGININKAIS - JAU 17 METŲ

Iškilmingas vėliavų pakėlimas.

G. Maksimovicz-Alkema / LR KAM nuotr.

Kovo 29 d. Lietuva minėjo 17-ąsias narystės galiausiai pasaulyje gynybos aljansu, NATO, metines. Per šiuos metus stipriai keitėsi saugumo aplinka, kartu su ja keitėsi ir Aljansas, o Lietuva jame įsitvirtino kaip patikima sąjungininkė.

„Lietuvos teritorinį saugumą jau 17 metų kartu su Lietuvos kariuomene užtikrina NATO. Pandemijos iššūkių akivaizdoje senosios grėsmės Aljanso ir mūsų regiono saugumui neišnyko. Atsižvelgdami

į šią šiuolaikinę saugumo situaciją ir išliekančias karines grėsmes, drauge su NATO sąjungininkais turime ir toliau stiprinti atgrasymą ir gynybą, užtikrinti NATO pajėgų buvimą Lietuvoje, efektyvų NATO pastiprinimą ir oro gynybą“, – sako krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas.

Ministras tuo pačiu pabrėžia, kad narystė Aljansu neįmanoma be jos narių atsakomybės už savo pačių saugumą. „Todėl patys nuolat turime rūpintis savo gynyba, ne tik stiprindami

karinius pajėgumus, didindami biudžeto išlaidas gynybai, bet ir stiprindami savo piliečių atsparumą, kovodami su kibernetinėmis ir hibridinėmis grėsmėmis“, – sako jis.

Šiaurės Atlanto sutartimi Lietuva yra įsipareigojusi nuosekliai didinti nacionalinius pajėgumus ginkluotam užpuolimui atremti. Sąjungininkės kartu stengiasi užkirsti kelią konfliktams ir išsaugoti taiką, o, tam nepavykus, yra įsipareigojusios vienos Aljanso narės užpuolimą laikyti jų

visų užpuolimu. Tačiau jokie aljansai neapsaugos to, kuris savo saugumu nesirūpina pats.

Reaguodama į neigiamas saugumo aplinkos tendencijas, Lietuva sparčiai padidino finansavimą gynybai. 2018 m. šis rodiklis pirmą kartą pasiekęs 2 proc. bendrojo vidaus produkto, buvo išlaikytas ir 2020 m., o parlamentinės šalies politinės partijos yra įsipareigojusios iki 2030 m. šiai sričiai skirti 2,5 proc. BVP.

„Turime plėtoti kolektyvinei gynybai reikalingus

pajėgumus ir įgyvendinti NATO parengties iniciatyvą, siekdami išplėtoti pajėgas galinčias greitai sureaguoti į kolektyvinės gynybos ar bet kokią kitą krizę, prisidėti prie tarptautinio saugumo užtikrinimo. Lietuvos prioritetais išlieka NATO gebėjimas veikti greitai kolektyvinės gynybos atveju, užtikrinant savalaikį pastiprinimą ir oro gynybą“, – pabrėžia ministras.

Lietuvos tikslas – šiuolaikiška, technologiškai pažangi kariuomenė. Modernizacijai ir karių aprūpinimui skiriama beveik 30 proc. gynybos biudžeto. Šiandien įgyvendinami didžiausias kariuomenės modernizavimo projektai – Lietuvos kariuomenės aprūpinimas pėstininkų kovos mašinomis „Vilkas“, perkami vakarietiškos platformos sraigtasparniai UH-90 „Black Hawk“, šarvuotieji visureigiai JLTV, diegiamos modernios artilerijos sistemos, plečiami oro erdvės stebėjimo ir oro gynybos pajėgumai, atnaujinama kario ginkluotė ir įranga.

Tuo pat metu daug dėmesio skiriama ir karinės infrastruktūros atnaujinimui ir plėtrai, kuri būtina ne tik mūsų stipresnei kariuomenei, bet ir sąjungininkų kariams, dislokuotiems Lietuvoje.

Visi šie pozityvus pokyčiai nebūtų įmanomi be visuomenės paramos. Šiandien narystę NATO palaiko 87 proc. Lietuvos žmonių, 83 proc. Lietuvos gyventojų pritaria sąjungininkų buvimui mūsų šalyje. Lietuva vieninga šiuo klausimu, o tai prasideda prie Lietuvos bendrų

(Nukelta į 4 psl.)

ES DIPLOMATIJOS VADOVAS PADĖKOJO VIDURŽEMIO JŪROJE TARNAUJANTIEMS LIETUVOS KARIAMS

Europos Sąjungos (ES) užsienio politikos vadovas Josepas Borrellis pažymėjo Lietuvos indėlį užtikrinant sėkmingą karinės jūrų operacijos IRINI vykdymą.

ES vadovaujama karinė operacija IRINI Viduržemio jūroje pradėta pernai kovo 31 dieną. Jos tikslas – įgyvendinti Jungtinių Tautų ginklų embargą Libijai.

Minint pirmąsias IRINI metines J. Borrellis aplankė operacijos vadavietę Romoje ir susitiko su operacijos vadu Italijos admirolu Fabio Agostini bei su kariniuose laivuose Viduržemio jūroje tarnaujančiais kariais.

Už indėlį į sėkmingą IRINI vykdymą Europos Komisijos viceprezidentas padėkojo ir lietuviams – Lietuvos

kariai šiemet keturis mėnesius dalyvaus operacijoje iš Vokietijos karinio aprūpinimo laivo FGS „Berlin“.

„Europos gynyba veikia. Už tai padėkoju karinėms jūrų pajėgoms iš Prancūzijos, Italijos, Graikijos ir Vokietijos bei vokiečių laive tarnaujantiems Lietuvos kariams. Skirtingų šalių kariai dirba išvien dėl bendro ES tikslo“, – po dvi dienas trukusio vizito sakė J. Borrellis.

Vokietijos karinio laivyno laive dislokuoti Lietuvos kariai yra parengti patikrinti pagrįstą įtarimą keliančius laivus, gabenančius krovinius į Libiją ir iš jos, vadovaujantis ES operacijos vado nurodymu ir laikantis tarptautinės teisės bei nustatytų procedūrų.

„Dalyvavimas tarptautinėse operacijose yra svarbi Lietuvos įsipareigojimų tarptautiniam saugumui išraiška. Kartu tai ir indėlis į Europos Sąjungos bendrąją saugumo ir gynybos politiką, daugiašalį ir dvišalį karinį bendradarbiavimą, ypač su mūsų strategine partnere Vokietija“, – teigė krašto apsaugos viceministras Margiris Abukevičius.

Anot viceministro, tokių užduočių kaip IRINI vykdymas reikalauja ypatingai aukšto profesionalumo ir specialaus pasirengimo, būtent todėl Lietuvos karių indėlis šioje operacijoje yra labai matomas ir vertinamas tarptautinėje operacijoje dalyvaujančių partnerių.

Nepaisant COVID-19 pan-

Europos Sąjungos (ES) užsienio politikos vadovas Josepas Borrellis pažymėjo Lietuvos indėlį užtikrinant sėkmingą karinės jūrų operacijos IRINI vykdymą.

@OperationIrin

demijos, kuri apsunkina karių rotacijas ir pristabdo užduočių vykdymą, 2021 metais Lietuvos kariai tęsia dalyvavimą 10-ye tarptautinių operacijų ir misijų ir tuo prisideda prie tarptautinės bendruomenės pastangų palaikyti taiką ir

stabilumą pasaulyje, spręsti užsitęsčius konfliktus, kovoti su tarptautiniu terorizmu. Šiais metais NATO, Europos Sąjungos, Jungtinių Tautų, tarptautinėse operacijose ir misijose dalyvauja apie 170 Lietuvos karių. LR KAM

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) organizuojamoje komunikacinėje kampanijoje „Petys už laisvę“ nusifilmavę šalies buvę vadovai gyventojus kviečia skiepytis nuo COVID-19. „Skiepas – tai vienintelis kelias į normalų gyvenimą“, – sako kadenciją baigusi prezidentė **D. Grybauskaitė**. Tuo metu buvęs šalies prezidentas **V. Adamkus** teigia tikintis mokslu, todėl ragina skiepytis. „Patys už laisvę keliauti, bendrauti, ir, pagaliau, apkabinti artimuosius“, – vaizdo klipe sako jis.

Šių metų balandžio 6 d. suėjo 17 metų, kai Lietuvoje, o kartu ir Europoje, pirmą kartą apkaltos būdu iš pareigų pašalintas valstybės vadovas – 2004 m. tokiu būdu prezidento posto neteko **Rolandas Paksas**. Konstitucinis Teismas (KT) savo sprendimą R. Pakso byloje paskelbė kovo 31 d. Nors R. Pakso kelti šeši kaltinimai, KT nutarė, kad prezidentas sulaužė priesaiką ir šiurkščiai pažeidė Konstituciją trimis veiksmais, tai yra: neteisėtai suteikdamas J. Borisovui Lietuvos Respublikos pilietybę už šio suteiktą finansinę ir kitokią svarią paramą, sąmoningai leisdamas J. Borisovui suprasti, kad dėl jo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą ir vykdo jo pokalbių telefonu kontrolę, duodamas nurodymus savo patarėjui, pasinaudojant tarnybine padėtimi, siekti per teisėsaugos institucijas paveikti UAB „Žemaitijos keliai“ vadovų ir akcininkų sprendimus dėl akcijų perleidimo sau artimiems asmenims ir pats darydamas įtaką šios bendrovės vadovų ir akcininkų sprendimams dėl akcijų perleidimo jam artimiems asmenims.

Šiomet kovą gimė 13,5 proc. daugiau vaikų nei per šį mėnesį pernai: atitinkamai 1964 ir 1731. Mirusiųjų, palyginti su pernai kovu, šiomet padaugėjo 11,6 proc. – nuo 3571 pernai iki 3986 šiomet. Bendras Lietuvos gyventojų skaičius per metus sumažėjo 2386 žmonėmis: nuo 2 790 044 praėjusį kovą iki 2 787 658 šių metų balandžio pradžioje.

Zbignevas Jedinskis, Lietuvos Lenkų rinkimų akcijos – Krikščioniškų šeimų sąjungos (LLRA–KŠS) sąrašo vadovas praėjusiuose Seimo rinkimuose, šią kadenciją neperrinktas Seimo nariu, tačiau įsidarbinęs Seime kaip parlamentaro Česlavo Olševskio politinio pasitikėjimo darbuotojas, patarėjas, savo feisbuko paskyroje pasidalijo žinute apie Estijos prezidentę Kersti Kaljulaid. Dviejose nuotraukose – Baltarusijos valdžioje esančio Aliaksandro Lukašenkos su sūnumi Nikolajumi ir Estijos prezidentės, kur tariamas jos „sūnus“ dėvi suknelę ir aukštakulnius. Tačiau iš tikrųjų tai nėra K. Kaljulaid sūnus, o Estijos rašytojas ir kovos prieš seksualinį smurtą aktyvistas Mikk Parnits, dalyvavęs apdovanojimų ceremonijoje. Jis neprisistato kaip transeksualas, nors melagienų skleidėjai, taip pat ir Z. Jedinskis, klijuoja jam tokią etiketę. Apie šią melagieną prieš pusmetį rašė Estijos ir net Lietuvos žiniasklaida – žinutė rusų kalba pasklido rusakalbėje erdvėje, geografiškai – net ir Lenkijoje, Azerbaidžane, tačiau jos plitimo tai nesustabdė. Nors buvusio parlamentaro Z. Jedinskio paskleistą seną melagieną demaskavo ir jo sekėjai, politikas žinutės iškart neištrynė. „Šiandien be *feiko* negaliu“, – pakomentavo jis.

Vyriausioji rinkimų komisija (VRK) balandžio 9 d. partijoms paskirstė pirmojo pusmečio dotacijas – per 2,7 mln. eurų. Didžiausią dotaciją gavo valdančioji **Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai** – per 812 tūkst. eurų, opozicinė Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga – per 518 tūkst. eurų. Opozicinė **Lietuvos socialdemokratų partija** gaus per 399 tūkst. eurų, valdantis **Liberalų sąjūdis** – per 239 tūkst. eurų, opozicinė **Darbo partija** – per 226 tūkst. eurų, valdančioji **Laisvės partija** gaus per 149 tūkst. eurų. Pastarųjų Seimo rinkimų kartelės nepertopusi, tačiau vienmandatėse apygardose išrinktų atstovų turinti **Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga** gaus per 147 tūkst. eurų, **Lietuvos socialdemokratų darbo partija** – beveik 99 tūkst. eurų, partija „**Laisvė ir teisingumas**“ – per 81 tūkst. eurų. Taip pat dotacija gaus **Centro partija-Tautininkai** – per 77 tūkst. eurų. Dotacijos partijoms skirstomos pagal jų praėjusiuose Europos Parlamento, savivaldos ir Seimo rinkimuose gautų balsų skaičių. Dotacijas gauna partijos, per šiuos rinkimus surinkusios ne mažiau kaip 2 proc. visų rinkėjų balsų. Dotacijos pervedamos du kartus per metus – iki kiekvienų metų balandžio 15 ir lapkričio 15 dienos.

Bendru Lietuvos vidaus reikalų ir užsienio reikalų ministrų įsakymu nuo šiol yra pripažįstamas tinkamu atvykti į Lietuvą Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komiteto išduodamas kelionės dokumentas, skirtas kirsti valstybių sienas išskirtiniais atvejais, kai žmogus kito dokumento neturi ir yra apsunkintos galimybės jį gauti (angl. „*Emergency travel document*“), rašoma Užsienio reikalų ministerijos pranešime žiniasklaidai. Lietuva yra pirmoji iš Baltijos valstybių, nusprendusi pripažinti šį dokumentą.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

JAV KARINIAI LAIVAI JUODOJOJE JŪROJE

JAV karo laivas USS John S. McCain.

www.usni.org

Jungtinės Valstijos atsiųs du karinius laivus į Juodąją jūrą per Bosforo sąsiaurį, augant įtampai tarp Rusijos ir Ukrainos, balandžio 9 d. informavo Turkijos užsienio reikalų ministerija.

Laivai regione liks iki gegužės 4-osios, sakoma ministerijos pranešime.

„Prieš 15 dienų buvome informuoti diplomatiniais kanalais, kad du JAV kariniai laivai plauks Juodosios jūros link“, – sakė Turkijos užsienio reikalų ministerijos pareigūnas žurnalistams.

JAV ambasada Turkijoje, su kuria susisieki naujienų

agentūra *AFP*, atsisakė komentuoti šią informaciją.

Kaip numatyta 1936 metų Montrė konvencijoje, Vašingtonas privalo mažiausiai prieš 15 dienų informuoti Ankarą, kad ruošiasi siųsti savo karinius laivus per Bosforo ir Dardanelų sąsiaurius.

Pagal šią sutartį užsienio valstybių laivai Juodojoje jūroje gali išbūti 21 dieną.

JAV karinio jūrų laivyno laivai reguliariai vykdo operacijos regione, palaikydami Ukrainą, kovojančią su Rusijos palaikomomis separatistų pajėgomis šalies rytinėje dalyje nuo 2014 metų, kai Mai-

dano įvykių metu iš Ukrainos į Rusiją pabėgo šalies vadovas Viktoras Janukovyčius.

Po to Rusija aneksavo Ukrainai priklausantį Krymo pusiasalį ir stojo į konfrontaciją su Vakarais, kuri tęsiasi iki šiol.

JAV kariniai laivai pasiųsti po to, kai Rusija sustiprino savo karines pajėgas Kryme ir Ukrainos rytiniame pasienyje.

Baltųjų rūmų atstovė spaudai *Jen Psaki* balandžio 8 d. žurnalistams sakė, kad Ukrainos pasienyje dislokuotas Rusijos karių skaičius dabar yra didžiausias „nuo 2014 metų“.

LRT

MIRĖ KARALIENĖS ELŽBIETOS II VYRAS PRINCAS PHILIPAS

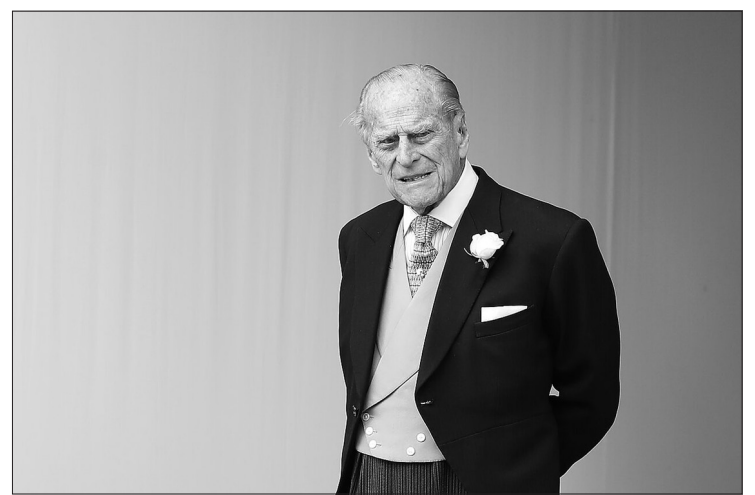
Mirė 99-erių Edinburgo hercogas, princas Philipas, Didžiosios Britanijos karalienės Elžbietos II vyras, praneša „*Sky News*“. Karalienė savo vyrą vadino uola ir teigė, kad jo indėlis prisidedant prie labdaringos veiklos – neįkainojamas.

Pastaraisiais metais princo Philipo sveikata šlubavo, vasario viduryje jis buvo mėnesiui patekęs į ligoninę, kur jam atlikta širdies procedūra. Kaip teigiama Bakingamo rūmų išplatintame pranešime, princas mirė balandžio 9-osios rytą.

„Su giliu liūdesiu skelbiame, kad karalienė Elžbieta II pranešė apie savo mylimo vyro mirtį. Jis iškeliavo taikiai, mirė Vindzoro pilyje“, – sakoma Bakingamo rūmų pranešime.

Kai Philipui buvo pusantrų metų, jo šeima dėl politinių neramumų turėjo palikti Graikiją ir apsistojo Paryžiuje. Princas Philipas mokėsi Anglijoje, Vokietijoje ir Škotijoje.

Princo Philipo ir Elžbietos II meilės istorija vadinama viena romantiškiausių istorijoje. Pirmąkart jiedu susitiko 1939-ųjų vasarą, kai princesė Elžbieta tebuvo trylikametė paauglė, o penkeriais metais vyresnis princas Philipas tarnavo Britanijos karo laivuose. Elžbietos šeimai

Princas Philipas.

AP

lankantis Karališkojo laivyno koledže jiedu pirmą sykį susitiko. Anot guvernantes, išvaizdus jaunuolis jau tada sužavėjo jauną princesę, o ji pamačiusi jį nurausdavo. Philipas ir Elžbieta – trečios eilės pusbroliai.

Tiesa, romantiški jausmai užsimezgė gerokai vėliau – apie savo planus tuoktis pora pranešė po aštuonerių metų, 1947-aisiais. Tų pačių metų lapkričio 20-ąją pora susituokė Vestminsterio abatijoje.

Kad galėtų vesti princesę, Philipas atsisakė savo titulų ir graikų ortodoksų tikėjimo, tapo Britanijos piliečiu ir paėmė savo motinos anglišką pavardę Mountbatten. Prieš vestuves karalienei motinai jis sakė, kad visiškai ir besąlygiškai įsimylėjo jos dukrą. „Lilibet man yra vie-

nintelis visiškai tikras dalykas šiame pasaulyje“, – 1947-ųjų metų laiške Elžbietos II motinai rašė jis. Jo laiškas cituojamas knygoje „*Young Prince Philip: His Turbulent Early Life*“.

1952 m. Philipas paliko karinę tarnybą, kai jo žmona tapo karaliene Elžbieta II. Karališkoji pora susilaukė 4 vaikų: pirmojo eilėje į sostą princo Charles, princesės Anne, princų Andrew ir Edwardo.

1997 m., per jų 50-tąsias vestuvių metines, Elžbieta II atidavė pagarbą Edinburgo kunigaikščiui sakydama: „Per visus šiuos metus jis paprasčiausiai buvo mano stiprybė. Aš ir jo visa šeima, ši ir kitos šalys yra skolingi jam daugiau nei jis kada pripažins ir daugiau negu mes žinome“.

LRT

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
DIRVA
TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president
Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

1960 Town Dr., Naperville, IL 60565-2029

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

 Postmaster: Send address changes to DIRVA
 19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašyti rašinių nespausdiname.

NEPUOLA TIK KVAILIŲ

Posakis „rusai puola“ pas mus turi ne visai tiesioginę prasmę – greičiau atvirkiščiai: taip pas mus mėgstama pašiepti politikus, kalbančius apie Rusijos keliamą grėsmę. Dvejopi ir tie mūsų „aštraliežuviai-šmaikštuoliai“, bet kokias rimtas kalbas apie Rusijos keliamas grėsmes mėgstantys sumenkinti šiuo posakiu – vienus iš jų galima drąsiai įvardinti kaip prosocietiniai šandienos realijas žvelgiančius tautiečius, tebeįsivaizduojančius, kad esame „odna šyroka ja rodina“ (viena plati tėvynė, – rus.), todėl nereikia bijoti savų, o kitus – kaip sąmoningus įtakos agentus, skubančius patyčiomis užversti įžvalgius politikus, kad šie nesulauktų palaikymo (nes, deja, tokie jau esame – nelinkę tapatintis su užgauliojamais ir niekinamais). Tiesa, yra ir trečia grupė – nelabai kada galvojančios apie politiką, bet norintys „pasirodyti“ – prisiminkime vieną dainininką, su kita pop pasaulio persona sukūrusį dainelę „Rusai vėl puola“. Ir ką – išgarsėjo, bet nelabai sėkmingai...

Putininė Rusija prieš Vakarų pasaulį kariauja hibridinį karą, kuris apima visas sritis – supratusi, kad ekonominiu, kultūrinu ar kariniu pranašumu ji niekada neaplenks Vakarų pasaulio, Putino Rusija ėmėsi padoriam žmogui nesuvokiamų būdų: provokacijų, melo, korupcijos, šmeižto, kompiuterinio įsilaužimo, vagysčių ir t. t. Juk niekam ne naujiena, kad vyksta Rusijos tikras karas prieš Ukrainą, kad su Rusijos žvalgyba siejami kompiuteriniai įsilaužimai (vadinamieji programišiai – kompiuterinių technologijų ekspertai, programų, telefono stočių, internetinių puslapių, duomenų bazių įsilaužimai, kenkiantys, vagiantys informaciją ar ją falsifikuojantys) kišasi net į JAV prezidento rinkimus, įsilaužę į kokios nors Vakarų žiniasklaidos priemonės tinklalapį patalpina kokią nors šlykščią melagieną (tokių melagių jau ne viena buvo nukreipta ir prieš mūsų politikus), bando pavogti slaptus komercinius, karinius ar politinius duomenis. Štai visai neseniai, pasak savaitraščio „Der Spiegel“, dalis Vokietijos įstatymų leidėjų vėl tapo kibernetinės atakos taikiniais: duomenų išviliojimui skirtais laiškais pasinaudoję programišiai įsilaužė į mažiausiai septynių federalinių parlamentų ir į 31 regioninių parlamentų nario kompiuterius, o vokiečių spec. tarnybos aptiko rusų žvalgybos įsilaužėlių pėdsakus savo serveriuose, tiesa, nepranešama, ar buvo pavogti kokie nors duomenys. Jei kam neįdomu, kas darosi Vokietijoje, tam galima priminti pernai metų gale po kibernetinės atakos, siejamos su rusų programišiais, sutrikusią Nacionalinio visuomenės sveikatos centro veiklą: o juk tai įvyko pačiame kovos įkarštyje su „Covid 19“ piku Lietuvoje! Nejaugi kažkam toks faktas atrodo juokingas ir vertas pašmaikštavimo „rusai puola“?!

Netgi Rusijos tariamas geranoriškumas siūlant pasauliui „Sputnik 5“ vakciną susijęs su vagystėmis ir toli gražu ne noru padėti įveikti pandemiją. Yra pagrindo manyti, kad rusų žvalgyba vakcinos formulę pavogė iš... „Astra Zenecos“ gamintojo, o siūlydama Europos šalims savo vakciną Maskva siekia skaldyti ES vienybę – jau yra kelios šalys narės, sutikusios pirkti iš Rusijos tą „Sputniką“, nepaisydamos nei bendros sutartos vakcinų įsigijimo tvarkos, nei fakto, kad „Sputnik 5“ nėra patvirtinta Europos vaistų agentūros. Bet įdomiausia

SIMPATIJOS UKRAINAI STIPRĖJA

Pasaulio spauda su didėjančiu nerimu komentuoja situaciją tarp Rusijos ir Ukrainos.

Kaip rašė Lisabonos dienraštis „Jornal de Negocios“, „iš Ukrainos sklinda įspėjimai apie rusų puolamuosius veiksmus šalies Rytuose, tuo metu Kremlius kategoriškai neigia bet kokia forma Kijevui grasiną. Tačiau incidentai Donbaso regione ir Rusijos karių mobilizavimas prie sienos kelia nerimą.

Papildomi susidūrimai su prorusiškais separatistais Rytų Ukrainoje neatmetini, net jei šią akimirka Maskva, atrodo, nesuinteresuota į kovos lauką mesti reguliariųjų savo dalinių“, – teigė Portugalijos sostinės laikraštis.

Pasak Ispanijos sostinės dienraščio „Pais“, šis „konfliktas turi poveikio visos Europos saugumui ir mums dar kartą primena, jog Europos Sąjunga nepaisant savo pačios problemų negali sudėtingos padėties Ukrainoje tik šiaip sau ignoruoti.

Nesena istorija moko, jog Vladimiras Putinas mielai ieško priešo išorėje, kad uždengtų jam kliūvančią kritiką viduje, pavyzdžiui, dėl jo politikos pandemijos atžvilgiu.

Joe Bidenas Ukrainai jau yra pažadėjęs Jungtinių Amerikos Valstijų paramą, o Europos Sąjungos įgaliotinis Josepas Borrellis išreiškė savo susirūpinimą. Tačiau vien žodžių nepakanka“, – rašė Madrido laikraštis, tuo duodamas suprasti, kad Amerika ir Europos Sąjunga turėtų imtis veiksmų, nors kaip tik to ir bijo Maskva.

Pasak Rusijos sostinės verslo laikraščio „Vedomosti“, juk tai „Kijevas yra tas, kuris aštrina padėtį Donbase tam, kad naująją JAV Vyriausybę priverstų stipriau į konfliktą įsivelti. Ukraina siekia konfliktą internacionalizuoti. Visa tai rodo, kokia svarbi Rusijos politikai yra kariuomenė.

Maskvos pasirengimas ir ryžtas panaudoti prievartą yra didžiausias atgrasymas Kijevui ir pagrindinė spaudimo priemonė tam, kad Ukraina būtų priversta siekti taikos”,

yra tai, kad Rusija tą vakciną siūlo Europai, nepasirūpinusi savo gyventojų vakcinacija! Kaip čia neprisiminsi vieno baisaus rusiško posakio: „bobos dar neatprato gimdyti!“... (posakis iš sovietinio kino filmo „Sibiriada“ – ten nuskamba šita frazė.) Kita vertus, o kada Rusijoje buvo vertinama žmogaus gyvybė? Pabaigai naujiena iš pačios Rusijos: mirė jau abu Omsko ligoninės, kurioje tuoj po apnuodijimo buvo gydytas Aleksejus Navalnas, vadovai. Pavaduotojas, kuriam tebuvo 55 metai, staiga mirė vasarį, o dabar - ir vadovas. Va čia tai jau tikrai šmaikščiai nuskambėtų „rusai puola“! Šmaikščiai ir nekvailai.

Kęstutis Šilkūnas

– teisingo Kremliaus politiką Maskvos dienraštis.

Ukrainos anglakalbis laikraštis „Kyiv Post“ įsitikinęs, kad „šiuo metu tikro karo V. Putinas dar nenori. Su šia eskalacija jis tik nori parodyti savo raumenis – tam, kad šalies vidaus politikoje pademonstruotų savo ryžtą.

V. Putinas Ukrainą laiko dirbtine valstybe, draskoma vidinių skilimų, Europą – besikivirčiančių valstybių konglomeratu, nesugebančiu užimti bendros pozicijos, o Jungtines Amerikos Valstijas – žlungančiu hegemonu, skęstančiu savo vidaus politikos ginčuose.”

Pažymėjęs, jog bandyti priversti V. Putiną leisti į dialogą „tikriausiai būtų beprasmiška“, Kijevo laikraštis savo pastabas baigia taip:

„Greičiau jau reikia Rusijos agresyviai politikai ryžtingai pasipriešinti. Tą rusų grasinimų ir blefų atžvilgiu daro Ukraina. Jeigu Vakarai ją parems, V. Putinas sužlugs”, – prognozavo Ukrainos sostinės dienraštis.

Anot Švedijos sostinės dienraščio „Svenska Dagbladet“, „stebėtojai mano, kad tai didžiausias rusų karių pasirodymas nuo 2014-ųjų. Agresyvūs veiksmai vyrauja Rusijos santykiuose su užsieniu, o tai kainuoja šaliai augimo ir gerovės.

Valstybės resursai teka į ginklavimą ir visiškai nereikalingą konfliktą su Ukraina, o prie to dar reikia pridėti Vakarų sankcijas. Rusija laiko Europos Sąjungą savo pačios stagnacijos priežastimi. O žodinė eskalacija dažnai tarnauja išeities tašku dideliems konfliktams.

Užtat NATO ir turi padidinti savo pasirengimą aliarmai, o Europai būtų gerai pagilinti savo gynybinį bendradarbiavimą”, – teigė Stokholmo laikraštis.

Nepriklausomas Maskvoje leidžiamas internetinis laikraštis „Moscow Times“ rašė, kad „kol Jungtinės Amerikos Valstijos ir Didžioji Britanija išreiškė rimtą susirūpinimą, tai Vokietija ir Prancūzija tik paskelbė pareiškimą, kviečiantį

abi puses judėti prie įtampos sumažinimo. Lyg Ukraina būtų potenciali agresorė!

Yra pavojaus, kad rusiška ofenzyva prieš Ukrainą gali atkirsti Europos žemyną nuo angloamerikietiškojo pasaulio. Rusijai dabar galėjo ateiti gera akimirka išardyti NATO. Užtat Europos Sąjungai nūnai būtina atrasti savo geopolitinę stiprybę ir paskirtį”, – teigė nepriklausomas Maskvos laikraštis.

Dienraščiui „Luxemburger Wort“ „vienas dalykas aiškus: Maskva turi vieną koją duryse į Ukrainą ir ji šitos įtakos neleis niekam iš jos atimti. Kita vertus, Europos Sąjunga negali priimti liepsnojančio krizės židinio savo kaimynystėje. Dėl šios priežasties ji turėtų daryti viską, kad tik nebūtų eskalacijos, bet būtų atgaivintas taikos procesas.”

Pasak Šveicarijos dienraščio „Neue Zürcher“, „V. Putino žvanginimas ginklais išeina į naudą Kijevo Vyriausybei, nes ji nūnai sulaukia vis daugiau solidarumo pareiškimų iš Vakarų.

Tačiau karas su Ukraina Rusijai vargu ar apsimokėtų. Gali būti atitrunka iš dalinai modernizuotų Ukrainos karinių dalinių pusės. Maskva taip pat turėtų atsižvelgti į sankcijas, dujotiekio „Nord Stream 2“ projekto koliapsą ir daug žadančios skiepijimosi diplomatijos su vakcina „Sputnik V“ žlugimą”, – rašė Ciuricho laikraštis.

Danijos regioninis dienraštis „Jyllands-Posten“ pažymėjo, jog „V. Putinas tik ką pasirašė įstatymą, pripažįstantį jam teisę valdyti dar dvi papildomas kadencijas – taigi iki 2036-ųjų. Per tokį ilgą laiką jis galėtų imtis fundamentalių Rusijos visuomenės reformų, bet tuo ne iš tolo nekvepia.

Vietoj to Rusija elgiasi kaip mokyklos kiemo chuliganas ir provokuoja Vakarų su užsakytomis žmogžudystėmis, programišių atakomis, o dabar ir vėl kariniais manevrais palei sieną su Ukraina.

NATO įspėjo Maskvą ir laimei tuoj pat parodė solidarumą su Ukraina. O V. Putino valdomas Kremlius elgiasi kaip tarptautinis parijas ir kaip toks turi būti atitinkamai ir traktuojamas”, – teigė Orhuso laikraštis.

Bet regioninio Vokietijos dienraščio „Leipziger Volkszeitung“ nuomone, „faktas yra tas, kad NATO įsikišimas laikytinas neįmanomu, nes Ukraina šiam aljansui nė nepriklauso”.

Mykolas Drunga, LRT

(Atkelta iš 1 psl.)

LIETUVA DRAUGE SU NATO SAJUNGININKAIS – JAU 17 METŲ

pastangų tinkamai rūpintis savo saugumu.

NATO – solidarumas – patatinė Aljanso vertybė. 2014 metais Rusijai aneksavus Krymą ir kariniais veiksmais destabilizuojant Rytų Ukrainą, visa Europa suvokė, kad išnykusiomis laikytos karinės grėsmės yra visai šalia. NATO vieningai pasmerkė Rusijos agresiją Ukrainoje, suspendavo praktinį bendradarbiavimą su šia valstybe.

2014-2016 metais NATO šalių vadovai priėmė labai svarbius sprendimus sustiprinti atgrasymą rytinėje Aljanso dalyje. Sukurtos ypač greito reagavimo pajėgos – VJTF, sustiprinta NATO oro policijos misija Baltijos šalyse, įsteigti NATO pajėgų integravimo vienetai (NFU), priešakinių pajėgų batalionai Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Lenkijoje, kurie kartu su nacionalinėmis pajėgomis pirmi reaguotų į kylančias grėsmes. Lietuvoje taip pat veikia NATO Energetinio saugumo kompetencijų centras. Šie sprendimai išskirtinai reikšmingi Lietuvai, Aljansas sąjungininkų karių buvimu mūsų piliečiams demonstruoja įsipareigojimą Lietuvos gynybai.

Pastaruosiu metu daug dėmesio Lietuva skiria NATO atgrasymo ir gynybos pastangoms, kad esant krizei drauge su sąjungininkais sugebėtume apsiginti. Stiprus transatlantinis ryšys yra esminis užtikrinant Euro-Atlantinio regiono saugumą ir stabilumą. JAV pajėgų buvimas Europoje ir saugumo garantijos yra labai svarbios Aljansui. Siekiame ir sieksime, kad JAV karių kontingentas būtų nuolat dislokuotas Lietuvoje.

Narystės NATO įsipareigojimai matuojami ne tik finansine išraiška, bet ir dalyvavimu prisidedant prie bendrų Aljanso tikslų. Lietuva, dalyvaudama tarptautinėse operacijose ir misijose įvairiose pasaulio vietose, prisideda prie regioninio ir tarptautinio saugumo plėtros ir rodo savo solidarumą su kitoms sąjungininkėmis. Nuo 2004 m. Lietuvos kariai dalyvavo NATO tarptautinių saugumo paramos pajėgų (angl. ISAF) operacijoje Afganistane, padėjo šaliai kovoti su terorizmo grėsme, aštuonerius vadovavo Provincijos atkūrimo grupei Afganistane Goro provincijoje. Šiuo metu Lietuvos kariai dalyvauja tarptautinėje kovoje su terorizmu NATO misijoje Afganistane ir Aljanso operacijoje Irake. Lietuva savo pajėgas išlaikys Afganistane ir toliau ir jas išves tik drauge su NATO sąjungininkais. **LR KAM**

PREMJERĖ: PREZIDENTAS VALDAS ADAMKUS – TOLERANCIJOS IR POLITINĖS KULTŪROS PAVYZDYS

Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė dalyvavo Rytų Europos studijų centro Prezidento Valdo Adamkaus konferencijų salės atidarymo ceremonijoje.

„Labai simboliška ir tai, kad būtent dabar, kai Rytų Europoje vyksta itin sudėtingi ir net grėsmingi procesai, Lietuvoje veikiantis Rytų Europos studijų centras stiprina ne tik analitinį, bet ir diskusijų dėmenį. Tai gyvybiškai svarbu vis menčiau susikalbančiam ir net, panašu, diskusijos įgūdžius prarandančiame pasaulyje. Prezidentas Valdas Adamkus savo ruožtu buvo ir tebėra tolerancijos, dialogiškos politinės kultūros pavyzdys, taip pat tas politinis lyderis, kuris labai sudėtingoje situacijoje drąsiai kovojo už Rytų partnerystės valstybių didesnę integraciją į Vakarų organizacijas, užsitaravo ne tik šio regiono, bet ir didžiosios dalies demokratinų valstybių vadovų pagarbą“, – sakė premjerė.

Vyriausybės vadovė padėkojo Jo Ekselencijai Prezidentui Valdui Adamkui, Europos studijų centro kolektyvui už gilinimąsi į politinius procesus – dabar jau ne tik Rytų Europos regione, bet

Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė dalyvavo Rytų Europos studijų centro Prezidento Valdo Adamkaus konferencijų salės atidarymo ceremonijoje. **LRV**

ir gerokai už jo ribų – kurie neišvengiamai veikia ir Lietuvos užsienio ir saugumo politiką. Tik gebėdami suprasti ir paaiškinti mus supantį pasaulį, galime formuoti ir įgyvendinti išmintingą savo šalies politiką.

I. Šimonytė pasidžiaugė, kad Rytų Europos studijų centras tampa vis stipresniu nepriklausomu ir nešališku užsienio ir saugumo politikos

analizės centru ir vis tvirtesniu tiltu tarp akademinio pasaulio ir sprendimų priėmėjų.

Pasak premjerės, jau dabar akivaizdu, kad pandemija tėra tik vienas sudėtingas iššūkis; ne mažiau pavojingas yra žmonių tarpusavio susipriešinimas, kurstančios informacinės atakos, manipuliavimas žmonių baimėmis bei neapibrėžtumu.

„Šioje situacijoje Prezi-

dento Valdo Adamkaus konferencijų salė Rytų Europos studijų centre yra kitos, viltingos tendencijos simbolis. Jei kalbėsime, įsiklausysime vienas į kitą, sugebėsime atskirti faktus nuo melagienų, pasitikėsime racionalių argumentų kalba – susikalbėsime, sutarsime ir kartu pasieksime daug daugiau nei po vieną“, – kalbėjo premjerė. **LRV**

SIŪLOMA LEISTI POLITINĘ PARTIJĄ STEIGTI IR ES PILIEČIAMS, GYVENANTIEMS LIETUVOJE

Lietuvos Vyriausybė pritarė Teisingumo ministerijos iniciatyvai sudaryti galimybę politinę partiją steigti ir ES piliečiams, gyvenantiems Lietuvoje. Dabar tokią teisę turi tik Lietuvos piliečiai.

Pasak teisingumo ministrės Evelinos Dobrovolskos, Lietuva turi užtikrinti Lietuvoje gyvenančių ES piliečių teises ir į nacionalinę teisę įtraukti ES standartus atitinkančias tarptautines nuostatas.

„Turime visapusiškai užtikrinti ES šalių narių piliečių lygias teises galimybes kartu su Lietuvos piliečiais pasinaudoti savo teise dalyvauti politinėje veikloje, partijų infrastruktūros teikiamaiais įrankiais: steigti politines partijas, rinkimų metu būti išrinktiems į Europos Parlamentą arba vietos savivaldos tarybas“, – akcentuoja E. Dobrovolska.

Teisingumo ministerija siūlo, kad ES pilietis, Lietuvoje gyvenantis ne mažiau kaip 6 mėnesius ir sulaukęs 18 metų, galėtų steigti politinę partiją. Tačiau šis

siūlymas neturi įtakos tam, jog ES pilietis, gyvenantis Lietuvoje, negali būti renkamas LR Seimo nariu ar Prezidentu.

Pagal galiojančią teisinę reguliavimą, šiuo metu kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai negali būti politinių partijų steigėjais Lietuvoje.

Nuo 2019 m. sausio mėn. ES valstybių narių piliečiams, įgijusiems teisę gyventi Lietuvoje ir čia gyvenantiems ne mažiau kaip šešis mėnesius, yra sudaryta galimybė tapti politinės partijos nariais.

Politinių partijų steigimas ir buvimas politinės partijos nariu ES piliečiams nėra ribojami Belgijoje, Danijoje, Švedijoje, Nyderlanduose, Prancūzijoje, Bulgarijoje bei kitose ES šalyse narėse.

Šiems Politinių partijų įstatymo pakeitimams dar turės pritari Seimas. **LRV**

EUROPOS KOSMOSO AGENTŪRA PRITARĖ LIETUVOS ASOCIJUOTAI NARYSTEI

Europos kosmoso agentūros (EKA) taryba kovo 18 d. galutinai pritarė, kad Lietuvai būtų suteikiamas asocijuotos narystės statusas. Tikimasi, kad asocijuota narystė EKA taps postūmiu Lietuvos ateities verslams ir duos tiesioginės naudos šalies ekonomikai – skaičiuojama, kad EKA programų dalyvių tiesiogiai investuotas 1 euras sukuria ne mažiau kaip 3,5 euro vertės.

Lietuvos ir EKA asocijuotos narystės susitarimas dar turės būti ratifikuotas Seime. Iki tol Lietuva išlaikys bendradarbiaujančios su EKA valstybės statusą. Projektus pagal EKA programas vykdančios verslas kuria didelę pridėtinę vertę, o preliminarūs skaičiavimai rodo, kad Lietuvos narystė EKA Lietuvai kasmet atneš 8,4 mln. eurų grąžą.

Kosmoso rinka yra labai perspektyvi, vyksta spartus jos komercinimas. Nors svarbų vaidmenį sektoriuje vis dar vaidina valstybės ir didelės pramonės korporacijos, daugėja privačių investicijų, kuriasi nauji startuoliai. Skaičiuojama, kad pernai pasaulio kosmoso sektoriaus vertė sudarė 317 mlrd. eurų,

o kasmetinis augimas siekia 6,7 proc.

Asocijuota Lietuvos narystė leis dalyvauti įvairiose EKA programose, kurias mūsų šalis pasirinko įvertinusi šalies kosmoso sektoriaus stiprybes ir potencialą. Be to, Lietuvos verslui ir mokslui atsivers galimybė bendradarbiauti su didžiosiomis Europos technologijų korporacijomis („Airbus“, „Thales Alenia space“, „Ariane group“, „OHb system“), kurios įgyvendina didelio masto EKA programas.

Tapusi asocijuota nare, Lietuva turės teisę įsteigti EKA verslo inkubavimo centrą, kuris teiktų ekspertinę ir finansinę pagalbą kosmoso srities startuoliams. Šiuo metu 20 centrų veikia 17-oje EKA valstybių narių. Šie centrai padėjo įsteigti daugiau kaip 300 kosmoso srities startuolių ir užaugino daugiau kaip 700 įmonių.

Lietuvos kosmoso sektoriaus plėtra yra viena iš prioritetinių mokslo, technologijų ir inovacijų sričių. 2010 m. Lietuva pasirašė bendradarbiavimo susitarimą su EKA, o 2015 m. prisijungė prie EKA Europos bendradarbiaujančių valstybių plano (PECS). **LR EIM**

PIRMĄ KARTĄ KIBERNETINIO SAUGUMO BŪKLĖ APŽVELGIAMA PLAČIAU, NE TIK IŠ LIETUVOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJOS PERSPEKTYVOS

Balandžio 7 d. vykusioje vaizdo konferencijoje buvo pristatyta Nacionalinė kibernetinio saugumo būklės 2020 m. ataskaita. Ją pristatė krašto apsaugos ministras **Arvydas Anušauskas**, krašto apsaugos viceministras **Margiris Abukevičius** ir Nacionalinio kibernetinio saugumo centro prie KAM direktorius dr. **Rytis Rainys**.

Šiais metais kibernetinio saugumo būklė apžvelgiama plačiau – ne tik iš Krašto apsaugos ministerijos perspektyvos, bet ir kitų subjektų, kurie prisideda prie kibernetinio saugumo didinimo šalyje. Tai visa eilė institucijų ir įstaigų: Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Lietuvos policija, Ryšių reguliavimo tarnyba, Lietuvos kariuomenės Strateginės komunikacijos departamentas. „Šių institucijų įžvalgos ir stebima situacija ypač vertinga siekiant pamatyti visapusišką kibernetinio saugumo grėsmių žemėlapi“, – po pristatymo akcentavo krašto apsaugos ministras A. Anušauskas.

Ministras A. Anušauskas taip pat atkreipė dėmesį, kad daug žmonių dirba nuotoliniu būdu ir kibernetinių incidentų skaičius per 2020 m. metus, kurie yra pažymėti pandemijos, incidentų skaičius išaugo ketvirtadaliu – nuo 3 241 iki 4 330. Kibernetinių incidentų augimo tendencija stebima metai iš metų ir tikėtina, kad nemažės.

Viceministras M. Abukevičius pabrėžė, jog 2020 m. didžioji dalis stebėtų grėsmių Lietuvos kibernetiniam saugumui išliko tokios pačios kaip ir ankstesniais metais. „Didžiausios jų – susijusios su nesaugiomis interneto svetainėmis, nepakankama interneto naudotojų ir organizacijų kibernetine higiena bei nepakankamai gera ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros ir valstybės informacinių ištek-

lių saugumo būkle. Lietuvai aktualūs ir nauji kibernetinio saugumo iššūkiai – technologijų tiekimo grandinės saugumo užtikrinimas. Visais šiais pažeidžiamumais, deja, gana sėkmingai naudojasi tiek nusikaltėliai, tiek priešiškos valstybės, o aktyviausiai Lietuvoje veikia su Rusija susijusios grupuotės“, – pristatydamas ataskaitą kalbėjo viceministras M. Abukevičius.

„Užsitęsęs karantino sąlygoms, interneto paslaugos leido greitai ir efektyviai pakeisti mūsų veiklos vykdymo įpročius, darbą ir švietimą organizuojant nuotoliniu būdu. Tačiau pasikeitusios sąlygos kartu yra susijusios ir su augančiomis grėsmėmis, didėjančiu kibernetinių incidentų skaičiumi. Dėl šios priežasties kibernetinis saugumas yra bendra atsakomybė – viešojo, privataus sektoriaus organizacijų, tiek ir individualių naudotojų. Atitinkamai reikalingos ir bendros investicijos, taip pat ir finansinės, į kibernetinio saugumo žinias, kompetencijas bei technologinius saugos sprendimus“, – atkreipė dėmesį Nacionalinio kibernetinio saugumo centro direktorius dr. Rytis Rainys.

Pristatymo metu akcentuota, kad praėjusiais metais buvo fiksuota 18 proc. daugiau prieš Lietuvos nacionalinio saugumo ir gynybos interesus nukreiptos informacijos atvejų nei 2019 m. Taip pat stebėta nemažai integruotų kibernetinių bei informacinių incidentų. Viena didžiausių tokių hibridinių atakų fiksuota gruodžio mėnesį, kuomet buvo įsilaužta į ne mažiau kaip 24 viešojo sektoriaus internetinių svetainių ir jose patalpintos melagienos. Dalis Lietuvoje registruotų kibernetinių incidentų yra siejami su politiniais (Seimo rinkimai, valdžios pasikeitimas), geopolitiniais, strateginiais įvykiais Lietuvoje, regione

Vaizdo konferencijoje pristatyta Nacionalinė kibernetinio saugumo būklės 2020 m. ataskaita.

Giedrės Maksimovicz-Alkema nuotr.

ir visame pasaulyje (COVID ligos valdymas).

Ataskaitoje nurodoma, kad 2020 m. kibernetiniai incidentai ne tik sukėlė žalos organizacijoms ir valstybės institucijoms, bet ir Lietuvos gyventojams. Dėl informacinių technologijų saugumo incidentų pernai laikinai nebuvo pasiekiami Lietuvos Respublikos gyventojų registras, Juridinių asmenų, Nekilnojamojo turto kadastras ir registras. Ilgiausiai užtruko atkurti e.sveikata sistema, dėl „Emotet“ kenkimo programinės įrangos plitimo laikinai buvo apribotas ir Nacionalinio visuomenės sveikatos centro elektroninio pašto veikimas ir dėl to sutrikdytas informacijos teikimo visuomenei procesas.

Nacionalinės kibernetinio saugumo būklės ataskaitoje atskleidžiamos ne tik didėjančios kibernetinio saugumo rizikos ir dėl to auganti valstybės informacinių išteklių, ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros kibernetinio saugumo svarba, bet ir apžvelgta visuomenei itin aktuali problema – nesaugios

internetu svetainės.

Lietuvoje stebėtos kibernetinės grėsmės atitiko ir grėsmes, stebėtas Europos ir pasaulio globaliu mastu. 2020 m. Europoje, tiek Lietuvoje fiksuotas „Emotet“ kenkimo programinės įrangos plitimo pikas, stebėtas išaugęs grasinimų sutrikdyti paslaugas skaičius, prašant išpirkos (RDDoS). Lietuvos neaplenkė ir kitos didelės kibernetinės atakos. Vienas ryškiausių tokių pavyzdžių – „Solar Winds“ programinės įrangos atnaujinimų plitimas su kenkimo kodu. Ir nors daugiausia nuo šio atakos nukentėjo JAV organizacijos, bet kenkimo programinė įranga fiksuota ir Lietuvoje.

Didžiausią grėsmę skaitmeniniam turtui kelia duomenis šifruojanti ir išpirkos reikalaujanti kenkimo programinė įranga (*ransomware*), duomenų vagystės (*phishing*), sukčiavimas internete.

Per 2020 m. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija gavo 181 pranešimą apie asmens duomenų saugumo pažeidimus ir nors tokių pranešimų, palyginti su 2019 m.

padaugėjo nežymiai, tačiau atsižvelgiant į augantį kibernetinių incidentų skaičių, tikėtina, kad apie nemažą dalį pažeidimų inspekcija vis dar nėra informuojama.

2020 m. kibernetinio saugumo būklės ataskaitoje pabrėžiama, kad pandemijos išryškintoms kibernetinio saugumo rizikoms didėjant, ypač svarbu, kad kibernetinis saugumas išliktų valstybės politikos prioritetu. Numatyti darbai kibernetinio saugumo srityje įpareigoja Krašto apsaugos ministeriją, bendradarbiaujant su kitais viešojo ir privataus sektorių atstovais, mokslo ir studijų institucijomis, siekti didesnio šalies kibernetinio atsparumo ir efektyvesnio kibernetinių incidentų užkardymo, nes kibernetinis saugumas yra visų atsakomybė. Prie Lietuvos kibernetinio saugumo brandos didinimo prisidės ir ryšių bei informacinių sistemų spragų atskleidimo praktikos įteisinimas.

Tai jau penktasis Nacionalinės kibernetinio saugumo būklės vertinimas, kurį viešai skelbia LR krašto apsaugos ministerija. **LR KAM**

LIETUVOS IR SAKARTVELO GYNYBOS VICEMINISTRAI PASIRAŠĖ DVIŠALIO BENDRADARBIAVIMO PLANĄ

Lietuvos ir Sakartvelo gynybos viceministrai Margiris Abukevičius ir Lela Chikovani (kairėje). G. Maksimovicz-Alkema / LR KAM nuotr.

Balandžio 9 d. Krašto apsaugos ministerijoje Lie-

tuvos ir Sakartvelo gynybos viceministrai **Margiris Abukevičius** ir **Lela Chikovani** pasirašė dvišalį Lietuvos ir Sakartvelo 2021 metų bendradarbiavimo planą, kuriame išdėstyti šiais metais planuojami vizitai, dalyvavimas pratybose ir kursuose, kiti dvišaliai ren-

giniai.

Lietuvos ir Sakartvelo bendradarbiavimas gynybos srityje apima įvairias sritis – tai karinis mokymas ir švietimas, kibernetinis saugumas, bendras dalyvavimas pratybose Lietuvoje ir Sakartvele. Taip pat – bendradarbiavimas tarp Sausumos, Specialiųjų operacijų pajėgų, Karo akademijų.

„Atskirai norėčiau išskirti kibernetinį saugumą, kurį matome kaip vieną prioritetinių bendradarbiavimo sričių. 2019 metais pasi-

rašyta Ketinimų deklaracija įtvirtino politinę valią daugiau bendradarbiauti būtent šioje srityje, turime planų, kaip galime toliau vystyti kibernetinio saugumo pajėgumus. Šiais metais kartu dalyvausime kibernetinio saugumo pratybose“, – sakė viceministras M. Abukevičius, pabrėžęs, jog pagal Lietuvos ir Sakartvelo pasirašytą Ketinimų deklaraciją planuojamas kartvelų dalyvavimas Kaune steigiamame Regioninio kibernetinio saugumo centre Nacionalinio

kibernetinio saugumo centro sudėtyje.

Pernai beveik visi Lietuvos ir Sakartvelo planuoti bendri renginiai buvo atšaukti arba nukelti, todėl šiemet tikimasi įgyvendinti gerokai daugiau iniciatyvų, numatytų naujai pasirašytame plane.

Plane numatoma, kad šiais metais Lietuvos kariai vyks į dvejus daugianacionalines pratybas Sakartvele – „Ištverminga dvasia“ (angl. *Agile Spirit*) bei „Klevo arka“ (angl. *Maple Arch*). **LR KAM**

VILNIAUS MIESTO TARYBA SIEKIA BŪTI ĮTRAUKTA Į PAMINKLO PREZIDENTUI ANTANUI SMETONAI PARINKIMĄ

Vilniaus miesto taryba kovo 31 d. priėmė rezoliuciją, kuria miestas pritarė, kad Vilniuje atsirastų paminklas prezidentui Antanui Smetonai, tačiau paprašė Lietuvos Vyriausybės stabdyti pernai įvykusio konkurso rezultatų įgyvendinimą. Vilniaus miesto taryba siekia būti įtraukta į paminklo prezidentui Antanui Smetonai parinkimą ir aktyviai dalyvauti paminklo projekto konkurso komisijoje, sutarti dėl esminių principų ir sąlygų.

Į Kultūros ministerijos organizuoto projekto konkurso komisijos sudėtį nebuvo įtraukti Vilniaus m. savivaldybės atstovai, rašoma savivaldybės pranešime žiniasklaidai. Vyriausybės prašoma stabdyti 2020 metais suorganizuoto prezidento Antano Smetonos paminklo konkurso rezultatų įgyvendinimą ir nesudaryti viešojo paslaugų pirkimo sutarties su konkurso laimėtoju.

Miestas pritaria idėjai pa-

statyti paminklą A. Smetonai, tačiau šia rezoliucija kreipiamasi į Vyriausybę su prašymu į paminklo konkurso komisijos sudėtį įtraukti ir Savivaldybės atstovus, o konkursiniams darbams pateikti skirti pakankamai laiko.

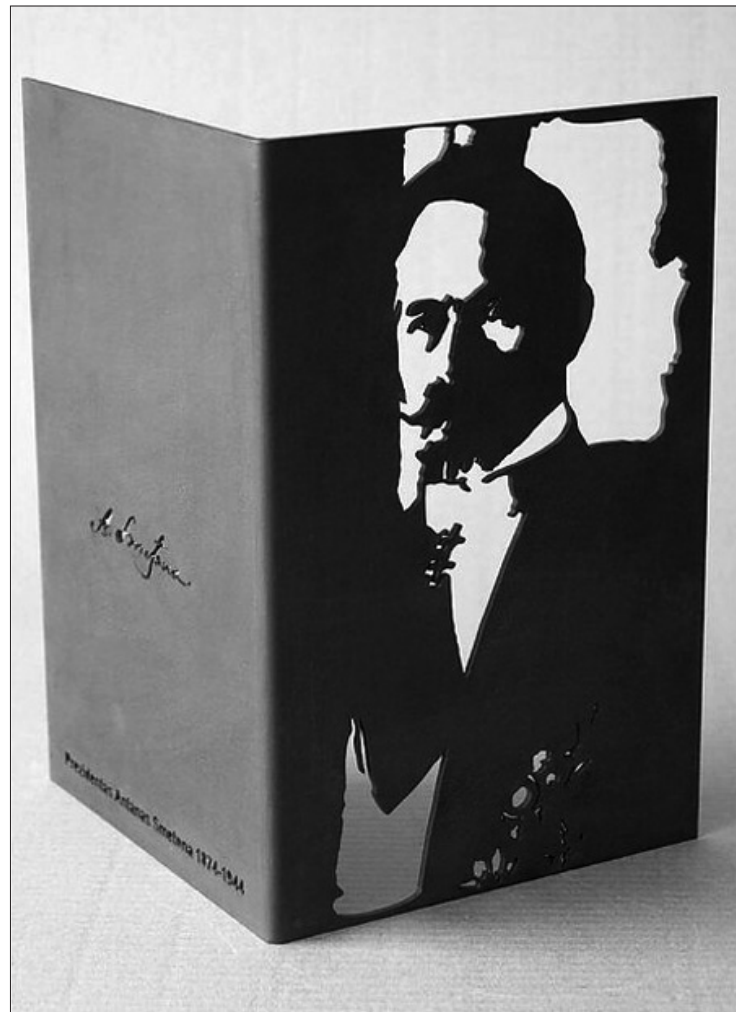
„Šiandien kartu su kitais tarybos nariais vieningai nutarėme, kad siekiant sklandžiai organizuoti istorinės atminties bendrai įamžinimo Vilniuje procesą, turi būti užtikrintas nuoseklus miesto Tarybos įsitraukimas esminiuose įamžinimo proceso etapuose: Tarybai posėdžiuose balsavimu išreiškiant valią dėl konkretios asmenybės ar įvykio įamžinimo, viską aptariant kartu su miesto bendruomene. Mums, kaip miestui, svarbu kartu apsispręsti dėl geriausios įamžinimui tinkamos vietos, o jeigu planuojamas organizuoti konkursas, sutarti dėl esminių principų ir sąlygų“, – rezoliuciją komentavo mero pavaduo-

tojas Tomas Gulbinas.

Šiuo dokumentu miesto Taryba įsipareigoja per 2 mėnesius apsvarstyti ir pateikti Vyriausybei pasiūlymus dėl alternatyvių vietų paminklui prezidentui Antanui Smetonai pastatyti. O taip pat, įpareigoja miesto savivaldybės administraciją dalyvauti paminklo projekto konkurso komisijoje.

Rezoliucijoje atkreipiamas dėmesys, kad į Kultūros ministerijos organizuoto projekto konkurso komisijos sudėtį nebuvo įtraukti Vilniaus m. savivaldybės atstovai, o kūrėjų vertinimu konkursui paskirtas laikas buvo per trumpas. Be to, Vilniaus m. tarybos Švietimo ir kultūros reikalų komiteto ir Vilniaus m. tarybos Istorinės atminties komisijos išvadose minima, kad paminklui parinktas meninis ir architektūrinis sprendimas yra netinkami, nederinant paminklo statybą su miesto gyventojais bei savivaldybės atstovais.

LRT

Laimėjęs projektas.

Projektų autorių iliustr.

SEIMO PIRMININKĖ DALYVAVO HOLOKAUSTO ATMINIMO DIENOS (YOM HASHOAH) MINĖJIME

Seimo Pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen. Seimo kanceliarijos nuotr. (aut. Džoja Gunda Barysaitė)

Balandžio 8 d. Seimo Pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen dalyvavo Holokausto atminimo dienos (Yom Hashoah) minėjime, vykusiame prie Panerių memorialo Vilniuje. Į susirinkusius minėjimo dalyvius Seimo Pirmininkė kreipėsi kalba, kurioje atkreipė dėmesį į Holokausto tragedijos mastą ir reikšmę pasaulio istorijai.

„Mūsų pareiga šiandien yra suskaičiuoti visus, kiek įmanoma, „šovinius“ – argumentuoti ir nešališkai, maksimaliai sąžiningai. Nes šūvis – tai nutrauktas gyvenimas. Vien čia, Paneriuose, sunaikinta apie šimtas tūkstančių žmonių, kurių didžioji dauguma – žydai. Toks nešališkas suskaičiavimas, pasvėrimas, įvertinimas yra atminties politikos pagrindas. Nes veiksminga, į ateitį orientuota atminties politika apima ir mokslinių tyrimų,

dokumentavimo bei švietimo skatinimą, ir pastangas įamžinti bei pagerbti, ir moralinę atsakomybę už išlikusias, vis dar veikiančias traumas“ – sakė Seimo Pirmininkė.

Savo kalboje V. Čmilytė-Nielsen taip pat taip pabrėžė žmonių, saugojusių ir gelbėjusių žydus Holokausto laikotarpiu pripažinimo svarbą.

„Turime ir kitą, ne mažiau svarbią pareigą – pamatyti žmones, turinčius sielą. Žmones, išsaugojusius žmogiškumą, nebijojusius rizikuoti mirties akivaizdoje. Tų žmonių istorijos yra sklidinios atjautos, pasišventimo ir dramatišmo. Jų darbai šiandien ne priešina, o sutelkia. Holokausto studijų centras „Yad Vashem“ už žydų gelbėjimą Pasaulio tautų teisuoliais yra pripažinęs apie 900 Lietuvos žmonių. Tikiu, jų buvo kur kas daugiau. Neabejotina, tos pastangos išsaugoti ir išgelbėti žmogiškumą

SEIMAS ATLEIDO ADAJ JAKUBAUSKĄ IŠ LGGRTC GENERALINIO DIREKTORIAUS PAREIGŲ

Seimas atleido Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinį direktorių Adą Jakubauską iš užimamų pareigų.

„Šis siūlymas grindžiama tuo, kad centro generaliniam direktoriui A. Jakubauskui dėl susiklosčiusios konfliktinės situacijos nepavyksta užtikrinti sklandaus centro darbo. Centre dėl per pastaruosius mėnesius susidariusios atmosferos, dėl informacijos teikimo darbuotojams ir darbuotojų teisės laisvai reikšti savo nuomonę ir įsitikinimus ribojimo, yra susiklosčiusi konfliktinė situacija tarp centro generalinio direktoriaus ir dalies darbuotojų“, – pristatydama Seimo valdybos siūlymą, parengtą vadovaujantis darbo grupės tyrimo išvadomis, sakė Seimo Pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen.

Pasak parlamento vadovės, su centru atsisako bendradarbiauti universitetui, Lietuvos istorijos institutas.

„Priežastis, kodėl stoviu čia, yra bandytos pradėti nusipelno įamžinimo, kuris nuolat primintų užrašą Pasaulio teisuolių diplome – „Kas išgelbėjo vieną žmogų, tarsi būtų išgelbėjęs visą pasaulį“, – teigė Lietuvos parlamento vadovė.

2021 m. balandžio 8 d. pranešimas žiniasklaidai, LRS

centre reformos. Tas reformas daryti mane įpareigojo prieš tai buvusio Seimo valdybos sudarytos darbo grupės išvados. Jaučiuosi lyg būčiau patekęs tarp politinių girnų, tiksliau, tarp dviejų Seimo valdybų. Anos kadencijos Seimo valdybos ir šios valdybos girnų“, – įsitikinęs A. Jakubauskas.

„Ne kiekvienas karys gali vadovauti kariniam vienetui ir būti geru vadu. Galbūt gerbiamas A. Jakubauskas yra tikrai geras mokslininkas, kuris galėtų savo potencialą realizuoti kitose pareigose. Ir dabar, kad išsaugotume centrą, kurį puoselėjome 30 metų visi kartu, su darbuotojais, esame padarę daug puikių darbų, suradę daugybę partizanų palaikų, palaidojimo vietų, pastatę daugybę paminklų, ir mums tai yra labai svarbi institucija, aš palaikau instituciją, ir esu už tai, kad šioje situacijoje reikia keisti vadovą“, – apibendrino Seimo darbo grupės narys Arvydas Pocius.

Už A. Jakubausko atleidimą (Seimo nutarimas „Dėl Ado Jakubausko atleidimo iš Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinio direktoriaus pareigų“ (projektas Nr. XIVP-382) slapto balsavimo metu buvo 79, prieš balsavo 4 Seimo nariai.

2021 m. balandžio 1 d. pranešimas žiniasklaidai, LRS

„POEZIJOS PAVASARIS“ VĖL PLANUOJAMAS VASARĄ

Vienas didžiausių Lietuvos kultūrinių renginių „Poezijos pavasaris“ antrą kartą nukeltas į vasarą.

Lietuvos rašytojų sąjungos valdyba jo pradžią perkėlė iš gegužės 16-osios į birželio 27-ąją. Planuojama, kad jis vyks iki liepos 11-osios.

Jau antrus metus iš eilės dėl koronaviruso pandemijos festivalis perkeltas į vasarą. Pernai jis buvo atidėtas daugiau nei dviem mėnesiams ir vyko liepos–rugpjūčio mėnesiais.

Šiemet pasiūlyti penki kandidatai „Poezijos pavasario“-Maironio premijai gauti. Tai Erika Drungytė už knygą „Kalnas ir miestas“, Vidmantas Elmiškis už knygą „Ir bus atsakyta“, Julius Keleras už knygą „Nepalieikantis miestas“, Alvydas Valenta už knygą „Priešai neegzistuojančioms „Iliados“ ir „Odisejos“ iliustracijoms“ ir Dovilė Zelčiūtė už knygą „Šokiai Vilniaus gatvėje“.

„Poezijos pavasaris“ – kasmetinis tarptautinis poezijos festivalis, jį organizuoja Lietuvos rašytojų sąjunga ir Rašytojų klubas. Jame savo kūrybą skaito Lietuvos ir užsienio poetai, dalyvauja aktoriai, dainininkai, muzikantai, dailininkai. Jo renginiai vyksta įvairiuose miestuose ir vietovėse, taip pat – užsienyje.

Festivalis rengiamas kasmet nuo 1965 metų, jis pradėtas rengti pažymint poetės Salomėjos Nėries 20-ąsias mirties metines.

LRT

SUSITIKO SU KONGRESO NARIU

Balandžio 2 d. JAV lietuvių bendruomenės Krašto valdybos pirmininkas Arvydas Urbonavičius susitiko su JAV Kongreso Baltic Caucus ko-pirmininku Don Bacon iš Nebraskos, Omahos, kur gyvena ir dabartinis JAV LB Krašto valdybos pirmininkas. Susitikimo metu buvo kalbama apie šiandieninę padėtį Lietuvoje, apie mūsų šalies ir JAV tarpusavio santykius.

Kongreso narys domėjosi JAV lietuvių bendruomenės veikla, Amerikos lietuvių dalyvavimu politiniame, ekonominiame ir kultūriniame šalies gyvenime. Don Bacon - buvęs karininkas, jis paminėjo puikų Lietuvos kariuomenės pasiruošimo lygį bei pasidžiaugė JAV ir Lietuvos kariuomenių bendradarbiavimo pažanga.

JAV LB Krašto valdybos informacija

SANKT PETERBURGE, RUSIJOJE ATIDARYTA PARODA „LIETUVIŲ VELYKŲ TRADICIJA“

Renginio skelbimas.

LR URM

Lietuvos Respublikos generalinis konsulatats Sankt Peterburge kartu su Lietuvos tautodailininkų sąjungos Vilniaus bendrija ir Rusijos etnografijos muziejumi 2021 m. balandžio 2 d. 14.00 val. atidarė unikalią parodą „Lietuvių Velykų tradicija“, skirtą tradiciniams pavasario švenčių simboliams - Vilniaus krašto verbai ir sodui. Paroda atsidarė prieš pat Velykas ir veiks Rusijos etnografijos muziejuje (Inžinernaja g. 4/1) iki gegužės 2 d.

Tai pirmas kartas, kai Sankt

Peterburge tokiu mastu yra pristatomos 2 tradicijos, įrašytos į Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą: „Verbų rišimo tradicija Vilniaus krašte“ ir „Šiaudų rišimo tradicija“.

Parodoje demonstruojami 38 meistrų ir dailininkų darbai: 150 verbų, pagamintos 26 meistrų, 26 sodai, pagaminti 8 meistrų, 16 unikalų kompozicijų iš žydinčių gėlių, samanų, visžalių augalų ir 6 erdvinės žolynų kompozicijos ir sodai, tematinė tapyba ir keramika. Tarp sodų autorių – „Geriausio šalies liaudies meistro nominacijos „Aukso vainikas“ laureatė Janina Pvaliukevičienė, kuri šiemet švenčia 91-ąjį gimtadienį. Ji parodai paruošė 5 didžiausius sodus.

Ekspozitai šiai parodai specialiai paruošti Lietuvos tautodailininkų sąjungos Vilniaus bendrijos meistrų ir dailininkų.

LR URM

IŠRINKTA NAUJA GRAIKIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBA

Balandžio 8 d. nuotoliniu būdu surengtuose rinkimuose Graikijos lietuvių bendruomenės (GLB) nariai išrinko naujos sudėties Tarybą, kuri savo pirmame oficialiame susitikime išsirinko pirmininkę bei pasiskirstė kitomis pareigoms.

GLB Tarybos pirmininke naujai kadencija buvo perrinkta **Viktorija Gribinaitė-Naki**.

Sveikindamas naują išrinktą GLB Tarybą, Lietuvos ambasadorius Graikijoje **Rolandas Kačinskas** palinkėjo

sėkmingų darbų kuriant lietuviško bendruomeniškumo Graikijoje tradicijas, vienijant po Graikiją išsibarsčiusius lietuvius bendrai veiklai, išsaugant ir stiprinant Graikijos lietuvių ryšius su Tėvyne, stiprinant lietuvių bei garsinant Lietuvos vardą Grai-

Graikijos lietuvių bendruomenės (GLB) nariai virtualiai išrinko naujos sudėties Tarybą. LR URM

JAV lietuvių bendruomenės Krašto valdybos pirmininkas Arvydas Urbonavičius (dešinėje) ir JAV Kongreso Baltic Caucus ko-pirmininkas Don Bacon iš Nebraskos, Omahos. JAV LB Krašto valdybos nuotr.

J. BALTRUŠAIČIO NAMUOSE MASKVOJE – LITERATŪRINIS MUZIKINIS VAKARAS, SKIRTAS POETO JUSTINO MARCINKEVIČIAUS KŪRYBAI

Š. m. kovo 18 d. J. Baltrušaičio namuose Maskvoje vyko literatūrinis muzikinis vakaras „Gerųjų žodžių kryptimi“, skirtas poeto Justino Marcinkevičiaus kūrybai. Kūrybinę laboratoriją inicijavo Lietuvių kalbos draugijos Maskvos grupė, pažymint šiuo metu Lietuvoje ir įvairiuose pasaulio kraštuose organizuojamas lietuvių kalbos dienas.

Renginio dalyvius pasveikino ambasadorius E. Bajarūnas. Jis pasidžiaugė, kad, šiek tiek pagerėjus epidemiologinei situacijai, prisilaikant rekomendacijų dėl asmens apsaugos priemonių naudojimo, po metų vis tik pavyko susirinkti gyvai paminėti poeto J. Marcinkevičiaus 90-ąsias gimimo metines, prisiminti jo kūrybą, su kuria užaugo ne viena skaitytojų karta.

Vakaro metu lietuvių kalbos ir literatūros mylėtojai, studentai, kurie mokosi lietuvių kalbos, gyvai skaitė J. Mar-

cinkevičiaus eiles, dainavo dainas, sukurtas poeto žodžiais. Lietuvių kalbos draugijos sambūrio Maskvoje paskatinti, Maskvos lietuviai vieni su kitais dalijosi poeto knygomis, lankėsi Ambasados bibliotekoje ir skaitykloje, nagrinėjo, rinko patinkančias eiles, skaitė vieni kitiems, mokėsi dainų. Įdėtas pastangas vainikavo gyvo skaitymo ir dainavimo kūrybinė laboratorija, kurioje atsiskleidė įvairaus amžiaus, skirtingų profesijų lietuvių

kalbos ir literatūros mylėtojų talentai.

Nuo 2016 metų Valstybinė lietuvių kalbos komisija vasario-kovo mėnesiais kviečia rengti lietuvių kalbos dienas. Visoje Lietuvoje ir užsienyje organizuojama daugybė renginių. Lietuvių kalbos dienos prisideda prie lietuvių kalbos sklaidos Lietuvoje ir užsienyje, telkia lietuvių bendruomenes, stiprina lietuvių kalbos mokymosi motyvą, siekia didinti lietuvių kalbos prestižą.

LR URM

J. Baltrušaičio namuose Maskvoje vyko literatūrinis muzikinis vakaras „Gerųjų žodžių kryptimi“, skirtas poeto Justino Marcinkevičiaus kūrybai. LR URM

KVIETIMAS Į MOTINOS DIENOS PIETUS

Kviečiame švęsti Motinos dieną Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) gegužės 1 dieną, 1:45 val. po p. „Mariachi Perla de Mexico“ programa prasidės 2 val. po p.

Švediškas stalas, meksikietiškas maistas ir lietuviškas mamos - tarptautinis renginys!

Motinos dienos pietus remia „Linos Salsa“.

Laikantis COVID-19 reikalavimų stalų ir dalyvių skaičius ribotas ir grupė prie vieno stalo negali viršyti šešių asmenų.

Vietas užsisakyti galima paskambinus 312-493-8754.

Jaunimo centro informacija

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

LR URM

PRASIDEDA MARIJAI GIMBUTIENEI SKIRTI SKAITYMAI: NAUJAUSI TYRIMAI PATVIRTINA MOKSLININKĖS HIPOTEZES

Marija Gimbutienė savo darbo kabinete. UCLA, 1969.

K. Jankauskaitės kolekcijos nuotr.

Šiomet minimi pasaulinį pripažinimą pelniusios archeologės, profesorės Marijos Gimbutienės metai. Balandžio

8 d. Lietuvos nacionaliniame muziejuje prasidėjo aštuoniolikta kartą rengiami šiai mokslininkei skirti skaitymai.

Balandį ir gegužę istorikų ir archeologų paskaitos bus transliuojamos internetu.

Jei kalbėtų profesorė M.

Gimbutienė, ji apie save pasakytų: „Esu archeologė, neužsikasusi žemėje“ – šiuo sakiniu pirmoji šių metų paskaitų ciklo pranešėja – archeologė Agnė Čivilytė teigia – pasaulinį pripažinimą pelnusių lietuvių kilmės mokslininkė įrodė, kad būti archeologu nebūtina kasinėti. M. Gimbutienė organizavo ekspedicijas, rengė diskusijas ir seminarus.

„Be abejo, ji pati parodė mums, archeologams ir šiaip mokslininkams, kad daugybė jau iškastų archeologinių vertybių slypi muziejuose ir būti archeologu ar archeologe reiškia ir tyrinėti tuos objektus, jau saugomus muziejuose“, – teigia Lietuvos istorijos instituto vyresnioji mokslo darbuotoja dr. A. Čivilytė.

M. Gimbutienė sistemino milžinišką muziejuose saugomą medžiagą, kūrė hipotezes, papildydama jas savo organizuotų ekspedicijų radiniais.

Šiandieniniai archeologai, pasak pašnekovės, paveldėjo didžiulio mokslininkės įdirbio rezultatus. Kurį laiką jos hipotezės kaip migracijos teorija buvo kritikuojamos, šiandien naujoji archeologų karta vėl į jas atsigręžia.

„Tą patvirtina naujausi tyrimai, DNR tyrimai ir mes, naujoji karta, tiesiog stebimės – vis dėlto Gimbutienė, nepaisant tam tikros kritikos, buvo teisi. Ji sugebėjo išvelgti tam tikrus tūkstantmečius prieš Kristų vykusius procesus, kurie iš tiesų dabar pasitvirtina“, – kalbėjo dr. A. Čivilytė.

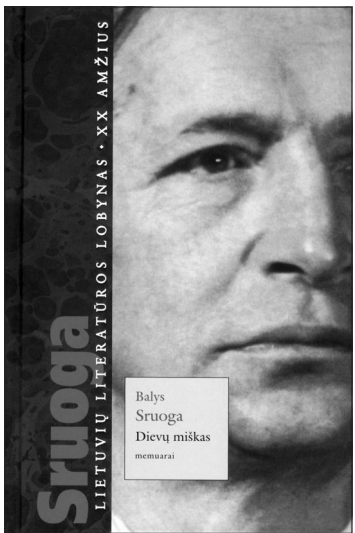
Minint profesorės M. Gimbutienės šimtąsias gimimo metines, paskaitų ciklas Nacionaliniame muziejuje – tik vienas iš šių metų renginių. Balandžio pabaigoje planuojama tarptautinė konferencija su dalyviais iš aštuonių šalių, tarp jų ir – Gimbutienės mokiniais.

Ieva Žigaitė, LRT

BALIO SRUOGOS RANKRAŠČIUS IŠSAUGOJO „BAMBIZAS NUO BIRŽŲ“

Ne vienas, skaitydamas poeto, dramaturgo, rašytojo, literatūros ir teatro kritiko Balio Sruogos memuarinį romaną „Dievų miškas“, atkreipia dėmesį į ten minimą „bambizą nuo Biržų“, kuris ne kartą Štuthofa pragare rašytojui padėjo išlikti gyvam, išsaugojo šiame mirties ir kančių lageryje jo parašytų kūrinių rankraščius.

Tai buvo Jonas Šernas, gimęs prieš 110 metų (1910 m. lapkričio 18 d.) Biržų apskrityje Nemunėlio Radviliškio valsčiaus Jasiškių kaime. Tėvai buvo ūkininkai. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro 1998 m. išleistoje knygoje „Pragaro vartai – Štuthofas“ rašoma, kad J. Šernas, šiek tiek pasimokęs mokykloje (tikriausiai Nemunėlio Radviliškio pradinėje – aut. past.), liko tėvų ūkyje kaip būsimas paveldėtojas. Ūkininkavo, padėjo besimokantiems broliams ir seserims.

„Dievų miškas“ - Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla

1943 m. kovo mėnesį jis atvyko į Vilnių aplankyti universitete dirbusio savo brolio profesoriaus Jokūbo Šerno. Vėliau knygoje „Balys Sruoga mūsų atsiminimuose“ J. Šernas papasakoja, kaip jis pateko į Štuthofa koncentracijos stovyklą. Po vokiečių nepavykusio bandymo Lietuvoje suorganizuoti lietuvių SS legioną, uždarius Vilniaus ir Kauno universitetus bei kitas aukštąsias mokyklas, 1943 m. kovo 16–17 dienomis buvo suimti žymūs Lietuvos visuomenininkai, įvairių profesijų inteligentai. Gestapininkams atėjus areštuoti profesoriaus Jokūbo Šerno, vokiečiai suėmė Joną, o Jokūbas pabėgo.

Kauno gestapo kalėjime Jonas ir susitikęs su B. Sruoga. Iš ten jie buvo nuvežti į Tilžę, penkias dienas išlaikyti kažkokioje bažnyčioje, po to atgabenti į Štuthofa lagerį, ir jame praleido beveik dvejus metus.

J. Šernas prisimena, kad kartą jis susiginčijęs su vienu iš kalinių. Kalinys supykęs ir ėmęs šaukti, kad „tas bambizas nuo Biržų“ esąs šioks ir toks... Nuo to laiko jį taip visi ir pradėję vadinti. Taip apie jį ir B. Sruoga parašęs „Dievų miške“.

„Manęs tas prievardis nė kiek neužgavo, – pasakoja J. Šernas, – nes mudu su Sruoga gerai sugyvenome, jis mane pamilo, ir aš jį pamilau. Pastebėjau, kad jis savo atsiminimuose nelaimės draugus

pavardėmis minėdavo tik tuos, kurie mirę, o gyvųjų vardinti vengė, nenorėdamas koku nors būdu jiems padaryti nemalonumų.“

Buvęs Štuthofa kalinys Aleksandras Kantvilas prisimena: „Jonas – stiprus, petingas, be jokių mokslų ir gudrybių – išėjo kaceto universitetą, prisisiurbė šviesos ir kultūros, per dvejus metus besitrindamas tose pačiose lovose, tame pačiame kazemate su profesoriais, pulkininkais, kunigais ir advokatais, rašytojais ir poetais. Turbūt daugeliui jis buvo šalto, paprasto proto, kantrybės ir tikro žmogiškumo pavyzdys. (...) Jo tvirta ranka ne vieną pakėlė, jo platūs pečiai ne vienam buvo ramstis, kai laikai tapo blogesni.“

1945 m. sausio mėnesį kalinius išvarė iš Štuthofa ir varinėjo į visas puses. Teko badauti, šalti. „Labai sunkiai, – rašo monografijos apie B. Sruoga autorius Algis Samulionis, – šį žygį pakėlė B. Sruoga: šlubavo širdis, sustino kojos, vėliau pakilo temperatūra. Buvo atvejis, kada jis, nebetkęs jėgų, beveik be sąmonės, sukniubo ant kelio, ir nuo atsilikėlius pribagiančio esesininko kulkos jį išgelbėjo tik ryžtinga vieno artimiausių grupės draugų J. Šerno, „bambizo nuo Biržų“ pagalba.“

Jis įtempė rašytoją vėl į kolonos vidurį ir, kitų pade-

Jonas Šernas, globojęs Balį Sruoga Štuthofa koncentracijos stovykloje. Algirdo Butkevičiaus asmeninio archyvo nuotr.

damas, nešė tol, kol B. Sruoga atgavo jėgas ir vėl galėjo eiti pats. J. Šernas buvo praktiškas žmogus, todėl „susiorganizuavo“ brezentą, ant kurio abu su B. Sruoga sniege miegojo, viena antklode apsikloję. Vėliau B. Sruoga taip nusilpo, kad visai nebegalėjo paeiti, todėl liko pakely. Atsisveikindamas prašė išsaugoti rankraščius. J. Šernas prisimena: „Tai buvo jo ranka smulkiai prirašyti popieriukai, maždaug ketvirtadalio puslapio didumo. Kiekvienas pakelis buvo popierium apvyniotas, apklijuotas, iš viso svėrė gal 2 svarus. Aš juos ir išnešiojau kuprinėje. Kiti man vis sakė, kad mesčiau tuos popierius, netampyčiau be reikalo sunkumo.“

Išpildyti rašytojo prašymą nebuvo paprasta. Lagerininkų

būrį, tarp kurių buvo ir J. Šernas, esesininkai nuvarė atgal į Štuthofą, kur visiškai nebuvo ko valgyti. (Štuthofa kalinys kunigas Stasys Yla knygoje „Žmonės ir žvėrys“ prisimena, kad vėl pagelbėjo J. Šernas, aptikęs keletą maišų bulvių.) Pavasaris buvo šaltas. Lagerį bombardavo anglai. Vėliau jūroje, susodintus į laivus, kalinius norėjo nuskandinti vokiečiai. Vargais negalais J. Šernas pasiekė Daniją. Iš kelių tūkstančių kalinių išsigelbėjo tik apie 800. Atsidūręs Švedijoje, J. Šernas perdavė B. Sruogos rankraščius Juozui Brazaičiui.

1946 m. lapkričio mėnesį būdamas Vokietijoje kunigas ir rašytojas S. Yla gavo tris Štuthofa parašytas Balio Sruogos komedijas ir du straipsnius. Tuomet jis dar nežinojo, kaip rankraščių originalai pateko Švedijon, o iš jos Vokietijon. Tik 1972 m. Rochforde (šiam JAV Iliojaus valstijos mieste J. Šernas apsigyveno 1951 m. – aut. past.) susitikęs su J. Šernu iš jo išgirdo pasakojimą, kaip buvo išgelbėti B. Sruogos veikalų rankraščiai. Vėliau paaiškėjo, kad B. Sruoga turėjęs ir antruosius savo rankraščių egzempliorius, kuriuos pats atsigabeno į Lietuvą. Kad būtų didesnė galimybė išsaugoti lageryje rašytus kūrinius, nebesitikėdamas išlikti gyvas, prašė tai padaryti ir J. Šerną.

Mirė Jonas Šernas 1978 m. rugsėjo 22 d. Palaidotas Rochford, IL.

Algirdas Butkevičius, bernardinai.lt

PAVASARIO TAKU

Leonas Milčius

*Pavasario taku pro ievą, pro berželį,
Ateis margi žiedai pulkeliais už pulkų.
Ir sužydės laukai, pakrantės, lankos žalios,
Mergaitės puošis galvas pienui vainiku.*

*Svaigins alyvos baltos ir raudonos,
Výšnelė kvies – sugrįžki į namus,
Balta drobulė dengsis senas sodas,
Tik motinėls ten jau gal nebus.*

*O tu pareik, pareik, jeigu gali pareiti,
Paglostyk obelį ir kriaušę pakrašty.
Ji mena juk tave, kai dar buvai mažytis
Ir troškai augti didelis, kaip ji.*

*Tu netikėki tais, kurie išdrįsta
Nubraukt visus praėjusius metus.
Juk visados baltai žydėjo vyšnios
Ir buvo naktys, jų saldus medus.*

*Jei ir praeis pavasaris pro šoną,
Svaigių alyvų rankon neįdės,
Uždek jaunytėj buvusią svajonę,
Tegul ji švies, tegul toliau lydės.*

*Nebuvo metų be pavasarių, gegužių,
Be augančio ir mylinčio žmogaus.
Karuos ir varguose juk Lietuva nežuvo,
Visus ledus pralaužė ir pralauš.*

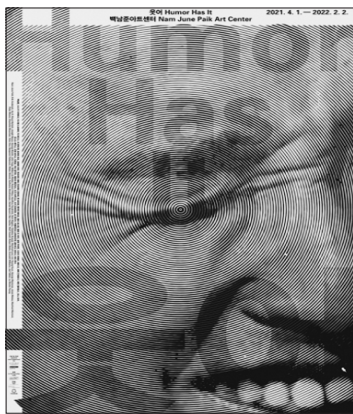
2021-03-30, Raudondvaris

SEULE – PARODA FLUXUS JUDĖJIMUI PAGERBTI

Š.m. balandžio 1 d., Nam June Paik meno centre Seule atidaryta didelė tarptautinė paroda „Humor Has It“, skirta Fluxus meno (antimeno) judėjimui pagerbti. Paroda taip pat skirta paminėti net kelioms esamoms ir būsimoms svarbioms sukaktims – šiais metais minimiems Fluxus judėjimo 60-mečiui, Jurgio Mačiūno 90-mečiui, vokiečių Fluxus menininko Joseph Beuys 100-mečiui bei kitais metais minėsimiems Nam June Paik 90-mečiui ir Jono Meko 100-mečiui. Parodą pristato Seulo Nam June Paik meno centras kartu su Jono Meko vizualiųjų menų centru, Lietuvos kultūros institutu, Vilniaus miesto savivaldybe bei Lietuvos ambasada Kinijai ir Pietų Korėjai.

Pavadinimas „Humor Has It“ puikiai nusako Fluxus esmę – humoras, juokas, žaidimas, ironija, pašaipa, parodija ir pan. To siekė Fluxus įkūrėjas ir svarbiausias idėjų generatorius Jurgis Mačiūnas. Šiai strategijai pritarė ir ją tobulino kiti garsiausi judėjimo menininkai – Yoko Ono, Nam June Paik, Joseph Beuys, George Brecht, Ben Vautier, AY-O ir daugelis kitų.

„Fluxus įtaka šiuolaikinei kultūrai milžiniška. Suklestėjo eksperimentinis menas, ypač muzika, dailė, kinas. Sukurta do it yourself (pasidaryk pats, DIY) estetika, padariusi įtaką punk judėjimui ir daugybei jo vedinių. Galima sakyti, jog Fluxus – viso konceptualaus šiuolaikinio meno pripažinimo ir įsitvirtinimo pradžia“, – sako Jono Meko

Renginio skelbimas. LR KM

vizualiųjų menų centro vadovas Gintaras Sodeika.

Paroda vyks iki 2022 m. vasario 2 d. Joje pristatoma daugiau nei du šimtai garsiausių Fluxus menininkų darbų iš įvairių kolekcijų. Tarp jų – 78 iš Jono Meko vizualiųjų menų centro Fluxus kolekcijos – vaizdo kūriniai, performansų fotografijos, spaudos grafikos darbai, objektų serijos, visa tai, kas atskleidžia provokatyvų, žaismingą, eksperimentais paremtą Fluxus judėjimą.

Šiomet tai pirmasis, bet nepaskutinis projektas, skirtas Fluxus ir J. Mačiūno jubiliejams paminėti Kinijoje ir Pietų Korėjoje. Rugsėji Šanchajaus „The Power Station of Art“ meno centre rengiamasi ekspozuoti Šiuolaikinio meno centro Fluxus kabinetą. Taip pat Kinijos ir Pietų Korėjos kino festivaliuose bei meno centruose planuojamas rodyti amerikiečių režisieriaus bei Fluxus judėjimo nario Jeff Perkins dokumentinis filmas „George. The Story of George Maciunas and Fluxus“.

LR KM

TINKLALAIŽIŲ SERIJOJE „EUNICAST: SUSITIKIME SU EUROPOS VIZIONIERIAIS“ PRISTATOMA IR LIETUVIŲ KŪRĖJA L. LAPELYTĖ

EUNICAST.

LR KM

Balandžio 8 d. Europos šalių kultūros atašė tinklas „EUNIC London“ pradeda tinklalaidžių seriją, pristatančią išskirtinius šiandien Didžiosios Britanijos kultūros lauke veikiančius europiečius. Pokalbiuose su žymiu BBC žurnalistu Joe Lynamu jie dalyvis savo požiūriui į Jungtinės Karalystės kultūros scenos ateitį, dabartinę situaciją, papasakos apie jų kūrybai įtakos turėjusius reiškinius bei neįtikėtinas savo gyvenimo istorijas.

Lietuvai šioje aštuonių epizodų serijoje atstovauja ilgus metus Londone gyvenusi ir šiuo metu čia dėstanti meni-

ninkė Lina Lapelytė, viena iš Venecijos šiuolaikinio meno bienalės „Aukšinio liūto“ apdovanojimą pelniusių kūrėjų. Ji kalbės apie savo kūrybą ir joje plėtojamas lyčių tapatybės, senėjimo bei nostalgijos temas. Šį pokalbį organizuoja Lietuvos kultūros atašė Jungtinėje Karalystėje dr. Ūla Tornau su Lietuvos kultūros institutu.

Pirmuose dviejuose epizoduose išgirsite J. Lynamo interviu su vienu žymiausių Didžiosios Britanijos žurnalistų, rašytoju, istoriku ir meno kuratoriumi čeku Johnu Tussa ir kone garsiausia Europos

baletų šokėja ispane Tamara Rojo, Anglijos nacionalinio baletų meno vadove ir pirmąja balerina.

Šiuos interviu „Spotify“ platformoje bus galima paklausti nuo balandžio 8 d., L. Lapelytės pokalbis su J. Lynam čia pasirodys balandžio 29 d.

Projektas parengtas vadovaujant Čekijos kultūros centrui Londone. „EUNIC London“ tikslas – dalintis žiniomis ir resursais su Didžiosios Britanijos organizacijomis. Ši sąjunga vienija Londone esančius ES šalių kultūros institutus ir ambasadas.

LR KM

PRADEDAMAS LIETUVOS KULTŪROS SEZONAS BAVARIJOJE

Lietuvos kultūros sezonas Bavarijoje „Be atstumo“ (vok. *Ohne Distanz: Litauische Kultur*) kovo 26 d. prasidėjo Mirgos Gražinytės-Tylos diriguojamu koncertu. Herkulio salėje Miunchene Bavarijos radijo simfoninis orkestras ir šveicarų pianistas Francesco Piemontesi atliks paskutinį W. A. Mozarto koncertą fortepijonui KV 595, L. van Beethoveno uvertiūrą Nr. 3 „Leonora“ bei antrąją Mieczysława Weinbergo simfoniją.

M. Gražinytės-Tylos ir Bavarijos simfoninio orkestro koncertą tiesiogiai transliavo BR-KLASSIK ir LRT Klasikos programa.

Dienraštis „Süddeutsche Zeitung“, šiuo koncer-

Mirga Gražinytė-Tyla.

Frans Jansen nuotr.

tu anonsavęs ir visą Lietuvos kultūros sezoną, pabrėžia, kad muzika bus vienas ryškiausių Lietuvos kultūros sezono Bavarijoje akcentų – birželį Miunchene ir Viurburge įvyks naujojo Justės Janulytės kūrinių premjeros,

o ansamblui „Synaesthesia“ bus įteikta Ernsto von Siemseno muzikos fondo premija. Liepą teminiame koncerte „Neue Musik aus Baltikum“ skambės naujas Vykinto Baltako kūriny. Rugsėji bus pristatytas Arturo Bumšteino baroko teatro triukšmo mašinų performansas „Navigacijos“.

Lietuvos kultūros sezoną lapkritį užbaigs ansamblio „Synaesthesia“, „Martyno Levickio“ ir choro „Aidija“ koncertai Blaibache.

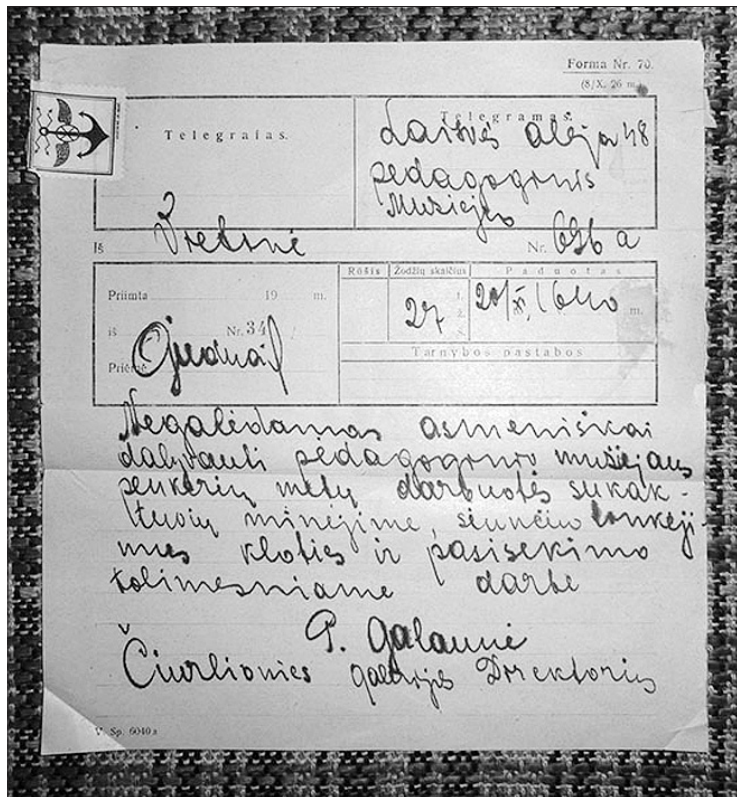
LR KM

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU | UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

ŠIMTAMEČIAI LAIŠKAI – NEJKAINOJAMAS ISTORINĖS ATMINTIES PALIKIMAS

M. K. Čiurlionio galerijos direktoriaus P. Galaunės telegrama-sveikinimas Pedagoginio muziejaus veiklos 5-erių metų sukakties proga, 1927. Lietuvos švietimo istorijos muziejaus nuotr.

Palengva užmarštin nuaina popierinių laiškų rašymo tradicija, palikusi nemarų istorijos paveldą – garsių Lietuvos asmenybių prieš šimtmetį rašytus laiškus.

Pasaulį užliejo galinga technologijų banga. Vis populiariausi tampa elektroniniai laišukai. Viskas natūralu, dėsninga – XXI amžius...

Vis rečiau ir rečiau mus pasiekia popieriniai laišukai. Vis rečiau ir rečiau aplanko ta geroji emocija, kai rankose laikai dar neatplėštą voką ir širdis suspurda – kas jame? Laiškai – viena intymiausių žmogaus dvasios raiškos formų, ypač kai laišukai rašyti artimam žmogui.

Lietuvos švietimo istorijos muziejaus rinkiniuose

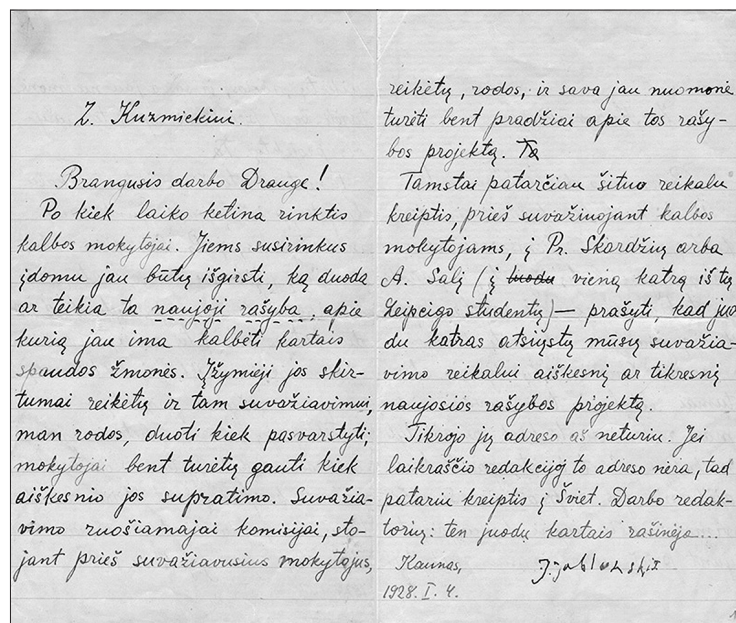
saugoma unikali praėjusio šimtmečio garsių Lietuvos švietėjų laiškų kolekcija. Visi laišukai – gyvi dokumentai, gal kiek subjektyvūs savo pateikimo būdu, tačiau gerai atspindintys rašančiojo asmenybę, istorijos laikmetį, juos rašiusių žmonių asmeninių gyvenimų epizodus, jų kūrybines, profesines nuostatas, tarpusavio santykius. Visada truputį neįauku, bet kartu ir labai įdomu tyrinėti šimtamečius laiškus: liesti popierių, tyrinėti braižą ir bandyti įsivaizduoti, kokios nuotaikos buvo rašantysis, ką jautė sėdėdamas prie rašomojo stalo ir ranka vedžiodamas tekstą popieriaus lape.

Lietuvos švietimo istorijos muziejuje pristatyta virtuali

paroda „Istorinės atminties retrospektyva. Žymių Lietuvos švietėjų laišukai. XX a. I pusė“, kurioje eksponuojami įvairaus pobūdžio laišukai, tarp kurių – ir visuomeninio turinio laišukai, tokie kaip Lietuvos universiteto rektoriaus, prof. Mykolo Romerio ir M. K. Čiurlionio galerijos direktoriaus Pauliaus Galaunės sveikinimai, adresuoti Pedagoginio muziejaus direktoriui Vincui Ruzgui Pedagoginio muziejaus veiklos penkerių metų sukakties proga. Įdomūs ir ypač vertingi lietuvių kalbos patriarcho Jono Jablonskio laišukai, adresuoti pedagogui Juozui Damijonaičiui bei literatūros ir kalbos tyrinėtojai Zigmui Kuzmickiui, kuriuose J. Jablonskis su bičiuliais aptarinėjo įvairius kalbos reikalus, kurie jam labai rūpėjo, jaudinosi, kad lietuvių kalbos mokytojai kuo greičiau būtų supažindinami su rašybos naujovėmis. Paskutiniai 1926–1928 m. J. Jablonskio laišukai rašyti ne jo paties ranka, o pagalbininkų, bet laiškus pasirašęs pats lietuvių kalbininko, knyginko Jurgio Šlapelio 1911 m. rašytas atvirlaiškis pedagogui, dramaturgui Marcelinui Šikšniui, kuriame J. Šlapelis prašo autoriaus atsiųsti geležinkelio po 100 egzempliorių „Likimo baismės“, „Sparnų“ ir „Pilėnų kunigaikščio“.

Tikėtina, kad iš J. Šlapelio knygyno M. Šikšnio dramatos galėjo nukeliauti į Varšuvą, Maskvą, JAV miestus ir kitur.

Jautriausi, šilčiausi, nuoširdžiausi yra asmeninio turinio laišukai, rašyti artimam žmogui. Ypač daug tokio turinio laiškų ir atvirlaiškių iš Davoso yra parašęs pedagogas Jonas Murka mylimai žmonai Elenai ir keturioms dukrelėms, kuriuose jis pasakojo apie save ir apie nepakartojamą Šveicarijos gamtą, pasakiškas žiemas. Išskirtiniai Pirmojo pasaulinio karo metais pedagogo, chorvedžio Juozo Vokietaičio rašyti atvirlaiškiai keliaudavo iš Voronežo į Vitebską broliui Antanui Vokietaičiui, taip

J. Jablonskio laiškas, adresuotas Z. Kuzmickiui. Kaunas, 1928 m. sausio 4 d. Lietuvos švietimo istorijos muziejaus nuotr.

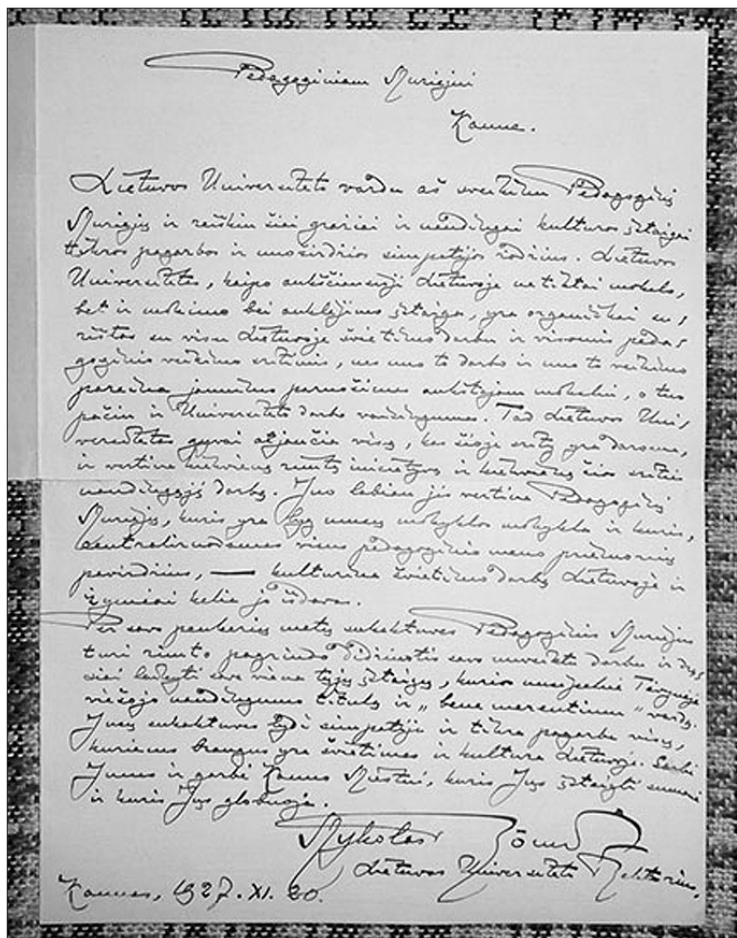
pat pedagogui, chorvedžiui, kuris tuo metu atliko karinę tarnybą carinės Rusijos kariuomenėje. Juozas pasakodavo broliui, kaip gyvena jo žmona, o ypač – kaip sekasi mokslai dukrai Aldonėlei, kuria Juozas labai rūpinosi. Įdomūs istorine prasme ir labai nuoširdūs mokytojo, literato, knygnešio Jono Juozo Palukaičio 1909 m. siųsti atvirlaiškiai į Varšuvą dėdei Vincui Palukaičiui – žyriam pedagogui, poetui, varpininkui, knygnešiui. Juozas dėdei Vincui pasakodavo, kas naujo vyksta Lietuvoje, kaip gyvena jiems artimi žmonės. Unikalus J. J. Palukaičio atvirlaiškis (1904), adresuotas

jo draugui V. Žiurui. Įdomūs turiniu pačiam J. J. Palukaičiui siųsti kunigo L. Kaukaičio (1911) ir draugo Jurgio (1912) atvirlaiškiai.

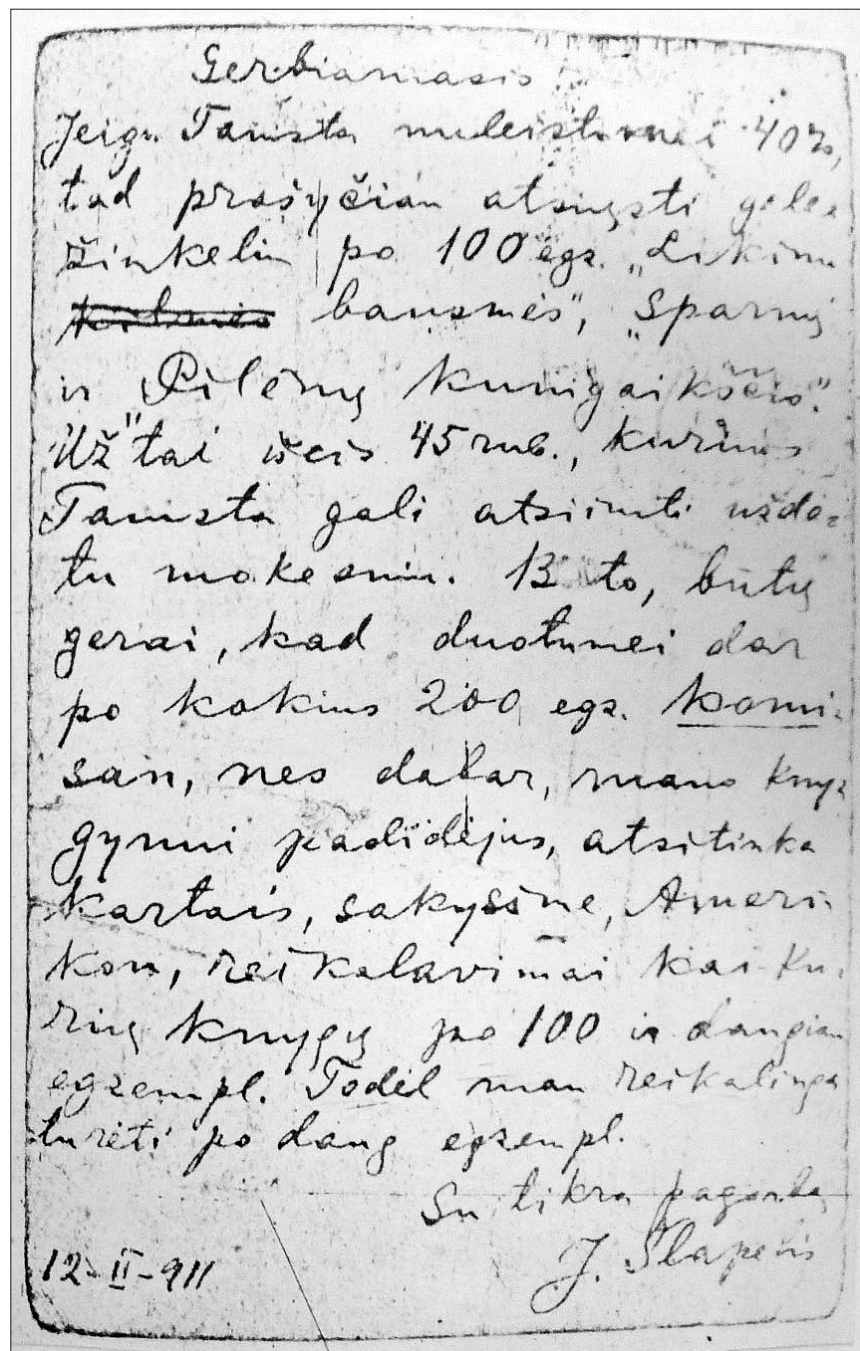
Visi XX a. pirmojoje pusėje rašyti laišukai – iškalbingas istorinės atminties palikimas – neįkainojamos vertės tautos nacionalinis turtas.

Virtualią parodą „Istorinės atminties retrospektyva. Žymių Lietuvos švietėjų laišukai. XX a. I-oji pusė“ galima rasti adresu: www.lsim.lt/2020/12/14/zymiu-lietuvos-svietetu-laiskai-xx-a-1-oji-puse/

Jūratė Tamulytė Jagminienė, Lietuvos švietimo istorijos muziejaus muziejininkė

M. Romerio laiškas-sveikinimas Pedagoginio muziejaus veiklos 5-erių metų sukakties proga. Kaunas, 1927. Lietuvos švietimo istorijos muziejaus nuotr.

J. Šlapelio atvirlaiškis, adresuotas M. Šikšniui. Ryga, 1911 vasario 12 d. Lietuvos švietimo istorijos muziejaus nuotr.

GRAŽIOJI AMERIKA

(„America the Beautiful“)

*Koks neaprėpiamas dangus
Ir gintaro laukai,
Derlingos, plačios lygumos
Ir purpuro kalnai!
Amerika, Amerika!
Tu Dievo sukurta
Darnioj brolystėje gyventi
Jūrų apsupta!*

*Graži ryžtu piligrimų.
Gyva jų darbuose,
Juk jie į laisvę kelią skynė
Laukiniuos miškuose!
Amerika, Amerika!
Tau Dievas atlaidus,
Jis guos ir stiprins tavo sielą,
Tiesiant laisvės takus.*

*Graži užgrūdintais didvyriais
Jų laisvės kovose,
Šį kraštą, jie labiau mylėjo
Nei gyvybę ir save,
Amerika, Amerika!
Dievas neapleis tavęs,
Į kilnių siekių pergale,
Tiesos keliu jis ves.*

*Graži svajonėm patriotų,
Ten gimsta jų sapnai,
Ten alebastro miestai spindi!
Netemdo jų ašarų lašai!
Amerika, Amerika!
Dievo malonės dovana,
Brolystės karūna težėri
Tarp jūrų amžina.*

Vertė Vytautas Matulionis

NUOTOLINIO PILOTAVIMO ORLAIVIAI STEBĖS LAIVŲ TARŠĄ

Europos jūrų saugumo agentūra Lietuvoje pradėjo nuotolinio pilotavimo orlaivių, stebinių laivų taršą, misiją. Kovo pabaigoje prasidėjusi taršos stebėjimo misija truks tris mėnesius. Jos metu orlaiviai apskaičiuos Klaipėdos jūrų uoste ir pagrindiniais laivybos keliais praplaukiančių laivų teršalų emisijas, penktadienį pranešė Aplinkos ministerija.

Stebima, kokio sieringumo degalus naudoja laivai. Sieros kiekis laivų emisijose Baltijos jūroje neturėtų viršyti 0,1 proc..

Misijai naudojamas „Schiebel CAMCOPTER® S 100“ orlaivis. Tai vertikalaus kilimo ir nusileidimo bepilotis orlaivis, kuriame sumontuoti dujų jutikliai ir fotoaparatai gali aprėpti optinius ir infraraudonųjų spindulių spektro diapazonus. Jis padeda aptikti laivų emisijas, prireikus gali stebėti jūrą.

Europos jūrų saugumo agentūra nuotolinio pilotavimo orlaivių sistemos paslaugas siūlo visoms ES valstybėms narėms. Ši sistema gali būti naudojama siekiant užtikrinti ir pakrančių apsaugos funkcijas, įskaitant paiešką ir gelbėjimą, taršos prevenciją ir reagavimą. **LRT**

VIKTORIJOS ČMILYTĖS-NIELSEN IR VISHWANATHAN ANAND POKALBIS INDIJOS TELEVIZIJOJE

Televizijos laidos stop kadras.

Kovo 11-ąją per Indijos visuomeninę televiziją buvo transliuojamas Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkės Viktorijos Čmilytės-Nielsen ir Indijos pasaulio šachmatų čempiono Višvanatano Anando (Vishwanathan Anand) pokalbis.

Šilto pokalbio metu šachmatų didmeistrai aptarė šachmatų pasaulio aktualijas, gyvenimo ir karjeros pasirinkimus, Lietuvos – Indijos istorinius ir kalbinius ryšius. V. Čmi-

lytė – Nielsen papasakojo šimtus milijonų siekiančiai Indijos TV auditorijai apie Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną, ir kodėl Lietuva jų turi ne vieną, taip pat pristatė Lietuvos – Indijos istorinius ryšius, litvako Hermano Kallenbacho ir Mahatmos Gandhžio draugystę, kalbėjo apie abi šalis siejančius lietuvių - sanskrito kalbų panašumus.

Pokalbio dalyviai dalinosi mintimis apie pandemijos

poveikį šachmatų žaidimui pasaulyje, nuotolinio ir gyvo žaidimo privalumus bei trūkumus, garsiojo serialo „Valdovės gambitas“ fenomeną.

Į klausimą, kaip politikei daugiau tenka rinktis gynybą ir puolimą, ar užimti neutralią poziciją, Seimo Pirmininkė atsakė: „mano darbe reikia balansuoti tarp pozicijos ir opozicijos interesų, ir lygiosios dažnai būna geras rezultatas“.

Višvanatanas Anandas –

„DIRVAI“ AUKOJO:

K. Tautvydas, Greenbank, WA.....	45
D. Petronis, Dearborn Hts., MI.....	25
V. Barzdukas, Cleveland, OH.....	20
R. Gricius, Burbank, CA.....	10

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

Indijos šachmatų legenda ir daugkartinis pasaulio šachmatų čempionas savo gimtajame Čenajaus mieste Indijos Pietuose įsteigė šachmatų akademiją ir užsiima jaunųjų Indijos šachmatų talentų ugdymu. V. Anand juokavo, kad miesto „Šiauliai“ pavadinimas jam primena legendinį Bolivudo filmų hitą „Sholay“, ir kad mielai apsilankytų Lietuvoje.

Visas pokalbis: www.youtube.com/watch?v=QYD_Rke2e80 **LR URM**

BRANGIAUSIAS ŠIŲ METŲ KAMŠTIS

Taip jau sutvarkytas pasaulis, kad nevertiname svarbių dalykų tol, kol neįvyksta kas nors netikėto ir tų dalykų netenkame ar sutrinka jų veikla. Visi esame girdėję apie Sueco kanalą: tai laivybos kanalas, jungiantis Viduržemio ir Raudonąją jūras. Ilgis 193,3 km, gylis 24 m, plotis 205 – 225, o siauriausia vieta – 60 metrų pločio. Buvo kasamas 1859-1869 m. Sueco kanalas neturi šliužų, nes Raudonosios ir Viduržemio jūrų vandens lygis iš esmės vienodas. Kanalas eina per tris ežerus: Manzila, Timsa ir Didįjį Kartujį ežerą. Kanale galimas vienpusis eismas, tačiau yra vietų, kur laivai gali prasilenkti. 2014-2015 m. buvo iškastas vadinamasis naujasis Sueco kanalas, kuris įrengtas šalia pirmojo. Naujasis projektas pridėjo 35 km ilgio laivybos juostą prie senojo 164 km ilgio kanalo. Tokiu būdu laivai gali judėti vienu metu abejomis kryptimis didžiąją dalį kanalo. Sueco kanalu nuo šiol galės plaukti dvigubai daugiau laivų. Praplaukti kanalą laivui užtrunka apie 16 valandų. Sueco kanalas 8900 km sutrumpina kelią tarp Londono ir Indijos. Pastaruoju metu kanalu praplaukia 13 proc. pasaulio prekybos apyvartos.

Taigi Sueco kanalo vertė akivaizdi – iki jo atsiradimo

iš Rytų Azijos plaukiantiems laivams tekdavo apiplaukti Afrikos žemyną, o tai reiškė daug ilgesnį kelionės laiką, didesnius pavojus (ypač audringas Gerosios Vilties iškyšulys), taigi ir sąnaudas. (Beje, nors pasaulyje daug prekių keliauja geležinkeliais, visgi apie 80 proc. pasaulio prekybos vyksta jūrų keliu.) Šiuo metu iš viso Sueco kanalu praplaukia 19 tūkst. laivų per metus, arba daugiau kaip 50 per parą.

Taigi, šiais metais kovo 23 d. Sueco kanale įstrigęs Japo-

nijos kompanijai „Shohei Kisen“ priklausantis milžiniškas, 400 m ilgio krovininis (200 tūkst. tonų) laivas „MV Ever Given“ sukėlė didžiulę problemą – „kamštis“ netrukus sustabdė kelis šimtus laivų, todėl per dieną jis sulaukydavo maždaug 9,6 milijardo dolerių (8,15 mlrd. eurų) vertės krovinių, gabenamų tarp Azijos ir Europos, o Egiptas dėl kanalo blokavimo per dieną netekdavo apie 12–14 milijonų dolerių (10,2–11,9 mln. eurų) pajamų. Po beveik savaitę trukusių pa-

stangų laivą pavyko išlaisvinti iš dumblo gniaužtų (per tiek laiko kiti laivai apiplaukė Afriką), tačiau dar prirėkė kelių dienų, kad laivyba vėl vyktų įprasta tvarka. O tikrieji nuostoliai dar tik skaičiuojami – juk laivais gabenama daugybė įvairiausių krovinių: ir nafta, ir gyvūnai, ir t. t. Pasaulinėse rinkose ir vienos savaitės vėlavimas gali turėti nemažos įtakos kainoms.

(Gaila, bet neteko rasti įžvalgų, kokios reikšmės politiniams nesutarimams turi tokie globalūs incidentai – turbūt net didžiausi priešai būtų suinteresuoti bendradarbiauti?) **GM**

Didžiulis laivas MV Ever Given (Evergreen) užkimšęs Sueco kanalą Egipte.

AFP

REED IR AMBRULEVIČIAUS SVAJONĖ GALI IŠSIPILDYTI – KREIPSIS Į PREZIDENTŪRĄ DĖL LIETUVOS PILIETYBĖS SUTEIKIMO

Ketverius metus drauge čiuožiantys Allison Reed ir Saulius Ambrulevičius priartėjo prie savo olimpinės svajonės. Trečiame pasaulio čempionate kartu dalyvavusi šokių ant ledo pora iškovojo kelialapį į 2022 metais vykšiančias žiemos olimpinės žaidynes ir dar šį mėnesį kreipsis į prezidentūrą dėl pilietybės suteikimo amerikietei A. Reed.

Šokių ant ledo pora – A. Reed ir S. Ambrulevičius – pirmieji šalies sportininkai, gavę oficialų kvietimą į Pekino žiemos olimpinės žaidynes. Tiesa, 15-ąją vietą pasaulio čempionate Stokholme užėmusios ir kelialapį iškovojušios poros svajonė debiutuoti olimpinėse žaidynėse išsipildys tik tada, jeigu amerikietei A. Reed bus suteikta Lietuvos pilietybė.

Pasak Lietuvos čiuožimo federacijos prezidentės Lilijos Vanagienės, visi reikalingi dokumentai prezidentūrai bus pateikti dar šį mėnesį.

„Mes laukėme būtent kelialapio. Jau praeitais metais norėjome kreiptis dėl pilietybės“, – LRT žinioms sakė L. Vanagienė.

Pasaulio čempionate šokių ant ledo varžybose dalyvavo 32 poros. Iš jų 11-ą sudarė skirtingų tautybių sportininkai. Pasak L. Vanagienės, net dešimt iš jų jau turi tų šalių, kurioms atstovauja, pilietybes.

A. Reed ir S. Ambrulevičius drauge čiuožia jau ketverius metus. Labai mažai trūko, kad Lietuvos pora būtų išsikovoję vietą ir Pjongčango olimpinės žaidynėse.

„Prieš Pjongčango olimpinės žaidynes 2017 metais vyko atrankos turnyras Obersdorfe ir jame dalyvavo mūsų pora. Jie tik vasarą buvo sustoję į porą. Jie buvo labai nedaug kartų čiuožę ir jau tada buvo ketvirta po trumposios programos. Vėliau – aštunti su laisvąja, o bendroje įskaitoje užėmė 7-ąją vietą. Į olimpinės žaidynės tada keliavo 6 poros. Mes jau tada buvome ant slenkščio“, – teigė Lietuvos čiuožimo federacijos vadovė.

Kalbėdama apie 28-erių S. Ambrulevičių, L. Vanagienė teigė, kad jam iškovoti kelialapį į olimpinės žaidynes prireikė net 22-ejų metų. „Jis pradėjo dailųjį čiuožimą nuo 6 metų. Jam dabar 28-eri. Jis, kaip pavienininkas, dalyvavo trijuose suaugusių Europos ir pasaulio čempionatuose, penkiuose jaunimo čempionatuose. Jis labai daug dirbo ir aš daug padėjau. Ir

Allison Reed ir Saulius Ambrulevičius.

D. Umbraso/LRT nuotr.

dabar dar su šita partnere jis jau dalyvavo dviejuose Europos ir trijuose pasaulio čempionatuose. Pagalvokite, koks sudėtingas kelias ir kiek žmonės dirba, kad patektų į olimpinės žaidynes“, – dėstė L. Vanagienė.

Tiesiai iš pasaulio čempionato Stokholme A. Reed išskrido į Čikagą, kur su šeima paminėjo brolio, taip pat buvusio dailiojo čiuožimo atstovo, mirties metines. Balandžio 9 d. ji grįš į Lietuvą, o balandžio pabaigoje pora planuoja skristi į Kanadą, kur treniravosi tris pastaruosius mėnesius.

Gintarė Grikštaitė, LRT

PIETŲ KORĖJA SIŪLO ORGANIZUOTI 2032 M. OLIMPINES ŽAIDYNES KARTU SU ŠIAURĖS KORĖJA

Pietų Korėjos sostinės Seulo valdžios atstovai išsiuntė oficialų pasiūlymą Tarptautiniam olimpiniam komitetui (TOK) organizuoti 2032 m. olimpinės žaidynes kartu su Šiaurės Korėja šios šalies sostinėje Pchenjane, praneša „Reuters“.

Tikslai bendrai organizuoti 2032 m. žaidynes buvo sutarti

dar 2018 m. Pchenjane vykusiame viršūnių susitikime.

Tą kartą buvo sutarta dėl bendro darbo, siekiant organizuoti 2032 m. olimpinės žaidynes, bet jokie tikslūs planai nebuvo pateikti.

„Reuters“ cituojamame Seulo valdžios pranešime teigiama, kad miesto valdžia TOK parodė savo teisėtumą

ir poreikį organizuoti šias žaidynes, nes jos esą įkūnys TOK viziją dėl pasaulio taikos, kurią kuria sportas.

Šiuos planus apsunkina ir kita detalė – TOK jau yra pasirinkęs „pageidaujama partnerį“ organizuojant 2032 m. vasaros olimpinės žaidynes – juo tapo Brisbena miestas Australijoje.

LRT

DĖL KORONAVIRUSO NEĮVYKS OLIMPINIO DEGLO ESTAFETĖ OSAKOS KELIAIS

Olimpinės ugnies nešimo estafetė nevyks Osakos miesto viešais keliais, atsižvelgiant į augantį užsikrėtimo koronavirusu atvejų skaičių, balandžio 2 d. paskelbė šio Japonijos regiono vadovas, tačiau sprendimas dėl visiško atšaukimo dar neįimtas.

„Atsiprašome estafetinių... tačiau nerengsime deglų perdavimo estafetinių Osakos miesto viešuose keliuose“, – žurnalistams sakė gubernatorius Hirofumi Yoshimura (Hirofumis Jošimura).

„Aptarsime su Tokijo 2020 metų žaidynių organizaciniu komitetu, ar yra kokių nors alternatyvų“, – pridūrė jis.

Tokius komentarus gubernatorius išsakė diena po to, kai jis su miesto meru paragino atšaukti

ti deglo estafetę, atsižvelgiant į pastaruosiu metu regione stebimą COVID-19 atvejų gausėjimą.

Japonijos olimpinis žaidynių ministrė Tamayo Marukawa (Tamajo Murakava) išreiškė palaikymą tokiai minčiai. Ji „protingu“ pavadino Osakos vyriausybės siūlymą atšaukti renginį, nes būtina suvaldyti infekcijos plitimą.

Tokijo olimpiados vadovė Seiko Hashimoto (Seiko Hašimoto) pranešė žurnalistams, jog estafetės likimas Osakos mieste tebėra sprendžiamas.

„[Norime] kuo greičiau priimti galutinį sprendimą, bet diskusijos tebevyksta“, – pažymėjo ji.

„Nors norėtume kuo greičiau priėti išvadas, taip pat turime būti lankstūs, kad galėtume

prisitaikyti prie besikeičiančių galimų įvykių“, – pareiškė S. Hashimoto.

Estafetė prasidėjo kovo 25 dieną Fukušimoje. Organizatoriai tikisi, kad ji padės atgaivinti japonų entuziazmą dėl žaidynių po metų trukmės pertraukos, padarytos dėl koronaviruso pandemijos.

Planuojama, kad renginys balandžio 13–14 dienomis vyks Osakos prefektūros teritorijoje, pradėdamas nuo Sakajo miesto ir baigiantis Osakos miestu.

Pagal dabartines taisykles, estafetės žiūrovams privalu dėvėti kaukes ir susilaikyti nuo padiršinimo šūksmų, o organizatoriai perspėjo, kad atskiros estafetės maršruto atkarpos galėtų būti atšauktos, jei jose susirinks per daug žmonių. LRT

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuočiai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM

Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

